

آزمون‌های سراسر گاج

گزینه‌دو رسدرا انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸

پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۲۸۰	مدت پاسخگویی: ۲۴۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	فارسی	۲۵	۱	۲۵	۱۸ دقیقه
۲	زبان عربی (عمومی)	۲۵	۲۶	۵۰	۲۰ دقیقه
۳	دین و زندگی	۲۵	۵۱	۷۵	۱۷ دقیقه
۴	زبان انگلیسی	۲۵	۷۶	۱۰۰	۲۰ دقیقه
۵	ریاضی و آمار	۲۰	۱۰۱	۱۲۰	۲۵ دقیقه
۶	اقتصاد	۱۵	۱۲۱	۱۳۵	۱۰ دقیقه
۷	علوم و فنون ادبی	۳۰	۱۳۶	۱۶۵	۳۰ دقیقه
۸	زبان عربی (اختصاصی)	۲۰	۱۶۶	۱۸۵	۲۰ دقیقه
۹	تاریخ	۱۵	۱۸۶	۲۰۰	۲۵ دقیقه
			۲۰۱	۲۱۵	
۱۰	جغرافیا	۱۵	۲۰۱	۲۱۵	
۱۱	جامعه‌شناسی	۲۰	۲۱۶	۲۳۵	۱۵ دقیقه
۱۲	فلسفه و منطق	۲۵	۲۳۶	۲۶۰	۲۵ دقیقه
۱۳	روان‌شناسی	۲۰	۲۶۱	۲۸۰	۱۵ دقیقه

آزمونهاى سراسر گاج

دروس	طراحان	ويراستاران علمى
فارسى	اميرنجات شجاعى - مهدى نظرى	اسماعيل محمدزاده مسيح گرجى - مریم نورى نيا
زبان عربى	روح اله اصغرى	حسام حاج مؤمن - عليرضا شفيعى شاهو مراديان - پريسا فيلو سيد مهدى ميرفتحى
دين و زندگى	مرتضى محسنى كبير محمد آفصالح	بهاره سليمى
زبان انگليسى	اميد يعقوبى فرد	مریم پارسائيان
رياضيات	محمد يگانه	مریم ولى عابدينى - ندا فرهنگتى مينا نظرى
اقتصاد	ميترا چيتى ساز	ميلاد اكبرى - مریم پارسائيان فاطمه ساريخانى - على على پور
تاريخ	محمداسماعيل سلمان پور	سيده مریم ميرقاسمى - فاطمه ساريخانى مریم پارسائيان - على على پور
جغرافيا	محسن مصلايى	محمداسماعيل سلمان پور مریم پارسائيان - سيده مریم ميرقاسمى فاطمه ساريخانى
جامعه شناسى	مينا تاجيك	مریم پارسائيان - رقيه بزند سيده مریم ميرقاسمى - على على پور
فلسفه و منطق	سيد حسام الدين جلالى طهرانى	مریم پارسائيان - عماد صفرنژاد
روان شناسى	نگار كاغذگران	مریم پارسائيان - سيده مریم ميرقاسمى فاطمه ساريخانى

آماده سازى آزمون

مدريت آزمون: ابوالفضل مزرعتى

بازيبنى و نظارت نهايى: سارا نظرى

برنامه ريزى و هماهنگى: مریم جمشيدى عينى - مينا نظرى

ويراستاران فنى: بهاره سليمى - ساناز فلاحى - مرواريد شاه حسينى - مریم پارسائيان - پريسا فيلو

سرپرست واحد فنى: سعيده قاسمى

صفحه آر: فرهاد عبدى

طراح شكل: فاطمه ميناسرست

حروف نگاران: پگاه روزبهانى - زهرا نظرى زاد - سارا محمودنسب - الناز دارانى - مهناز كاظمى - اكرم قدمى

امور چاپ: على مزرعتى

فروشگاه مركزى گاج: تهران - خيابان انقلاب
نيش بازارچه كتاب

اطلاع راسوبت نام ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اينترنتى www.gaj.ir

فارسی

۱۱) ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) سنبل باغ بهبشت
مضاف‌الیه مضاف‌الیه

۲) درمان سینۀ مین
مضاف‌الیه مضاف‌الیه

۴) انیس خاطر مجنون
صفت مضاف‌الیه / مضاف‌الیه مضاف‌الیه

نکته: «مجنون» ایهام دارد: ۱- عاشق لیلی ۲- دیوانه
به همین دلیل هم می‌تواند مضاف‌الیه مضاف‌الیه باشد هم صفت مضاف‌الیه.

۱۲) ۲ بررسی موارد نادرست:

الف) مولانا مثنوی معنوی را به خواش حسام‌الدین حسن چلبی سرود.
ب) عبارت «زود باشد که این پسر تو، آتش در سوختگان عالم زند.» جمله معروف عطار درباره مولاناست.

ج) مولانا از سال ۶۴۷ ه. ق. تا سال ۶۷۲ ه. ق. به همت یاران نزدیک خود، شیخ صلاح‌الدین زرکوب و سپس حسام‌الدین حسن چلبی، به نشر معارف الهی مشغول بود.

ه) مولانا در کودکی با شیخ فریدالدین عطار، ملاقات کرد و شیخ عطار، کتاب «اسرارنامه» را به وی هدیه داد.

۱۳) ۲ بررسی آرایه‌های گزینه (۲):

واج‌آرایی: تکرار صامت‌های «س» و «م» (۵ بار)

ایهام: بو: ۱- آرزو ۲- رایحه

تشبیه: خود به عود

جناس: می‌سوزم و می‌سازم / سر و بر

کنایه: باد به دست بودن کنایه از بی‌حاصلی

۱۴) ۳ ایهام (بیت «ب»): دور از رخ تو: ۱- در فراق رخ تو ۲- از رخ

تو دور باد

جناس ناقص (بیت «د»): دوش و دود / بر و سر

ایهام تناسب (بیت «ج»): سعی: ۱- کوشش ۲- نام عمل عبادی در حج (معنی نادرست تناسب با مروه و صفا): ۱- رونق و پاکی ۲- نام کوهی در

سرزمین مکه (معنی نادرست تناسب با سعی، مروه و احرام)

استعاره (بیت «ه»): چشم جهان‌بین: استعاره از معشوق

تضاد (بیت «الف»): درد ≠ دوا / آمد ≠ رفت

۱۵) ۱ آرایه‌های بیت: تشبیه: لاله به روی / نقش شیرین به گرد

مشبه مشبه‌به مشبه

تشخیص: دامن خود (بیستون)

ایهام: شیرین: ۱- معشوقه فرهاد ۲- مطلوب و دوست‌داشتنی

تلمیح: اشاره به داستان فرهاد و شیرین

۱۶) ۱ تلمیح: اشاره به داستان حضرت یوسف (ع) / استعاره: —

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) جناس تام: تار (رشته مو)، تار (تاریک) / تشبیه: صبح امید (اضافه تشبیهی)

۳) کنایه: چشم به راه کسی داشتن کنایه از انتظار آمدن او را کشیدن /

تشخیص: نسبت دادن چشم و چشم‌گشودن به آسمان

۴) واج‌آرایی: تکرار صامت «د» (۷ بار)، «ر» (۸ بار) و مصوت بلند «ا» (۶ بار) /

تکرار: تکرار واژه «درد» (۲ بار)

۱) ۴ معنی درست واژه‌ها: مهیب: ترسناک، ترس‌آور، هولناک /

أسوه: پیشوا، سرمشق، نمونه پیروی / اجابت کردن: پذیرفتن، قبول کردن، پاسخ دادن (استدعا: درخواست کردن، خواهش کردن) / تقریظ: ستودن، نوشتن یادداشتی ستایش‌آمیز درباره یک کتاب

۲) ۴ معنی درست سایر واژه‌ها:

الف) ولایات: جمع ولایت؛ مجموعه شهرهایی که تحت‌نظر والی اداره می‌شود؛ معادل شهرستان امروزی

ب) زنبورک: نوعی توپ جنگی کوچک که در زمان صفویه و قاجاریه روی شتر می‌بستند.

و) نهیب: فریاد بلند، به ویژه برای ترساندن یا اخطار کردن

۳) ۱ معنی درست واژه‌ها: مطاع: فرمان‌روا، اطاعت شده، کسی که

دیگری فرمان او را می‌برد. / قدوم: آمدن، قدم نهادن، فرا رسیدن / قسیم: صاحب جمال / اعراض: روی گردان از کسی یا چیزی، روی‌گردانی

۴) ۱ املاک درست سایر گزینه‌ها:

۲) خاست

۴) عداوت

۵) ۲ املاک درست واژه: بهر

۶) ۲ حیات / خواست

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) محمل

۴) نفایس

۷) ۲ «م» در «ورم» پس از بازگردانی برمی‌گردد به «چنگ» ← چنگ

مضاف‌الیه

و «م» در «دندانم» نیز مضاف‌الیه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) می‌دهدم ← به مین می‌دهد / مین را زنده می‌دارد.

مفعول مفعول

۳) اگر جان در خدمت ریزم هنوز از تو عذر می‌خواهم.

مضاف‌الیه مفعول

۴) چنان تو را دوست می‌دارم که دلیم وصل نمی‌خواهد.

مفعول مضاف‌الیه

۸) ۳ گر ... تری / اور ... سروری / ور گل ... دلبری ← ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) [که] چیست جان؟ [که] نثارت / [که] چیست تن؟ / [که] غبارت ← ۴

۲) [اگر] ذوق آن خواهی / [اگر] طعم آن خواهی / [اگر] رنگ این خواهی /

[اگر] بوی آن خواهی ← ۴

۴) تا نینگاری / که بی توشی / تا نپنداری / که ارزانی ← ۴

۹) ۲ اگر غیر (بیگانه) در صلح به من چیزی هست (= وجود دارد) /

نهار مضاف‌الیه نهار

... تو بی چیزی نیست (اسنادی) / من خود ... / من [مستوجب قهر هستم] /

مسئره برل از نهار مسره

۱۰) ۳ ای چاک‌گریبان [با تو هستم] / مددی [کن] / ای زلف

پیشان [با تو هستم] / ای خار مغیلان [با تو هستم] / مددی [کن] / به دو

چشمت [سوگند می‌خورم] / خاطرت شاد [باشد] / مددی [کن]

زبان عربی (عمومی)

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه یا تعریب یا مفهوم مشخص کن
(۲۶-۳۵):

۲۶ ۴ ترجمه کلمات مهم: قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ: به راستی مؤمنان رستگار شدند / الَّذِينَ: کسانی که / هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ: در نمازشان خاضع هستند

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «أَفْلَحَ» فعل ماضی باب افعال، صیغه للغائب است نه اسم تفضیل.

دقت کنید: حرف «قد» اساساً بر سر اسم نمی‌آید!

(۲) «المؤمنون» معرفه است، ضمیر «هم» در «صلاتهم» ترجمه نشده است. «أَفْلَحَ» ماضی است نه مضارع.

(۳) عدم ترجمه «قد»، «همان‌ها» نادرست است. «صلاة» مفرد است نه جمع (جمع آن «صَلَوَات» است.)، «خاشعون» اسم است و اشتباه ترجمه شده است.

۲۷ ۴ ترجمه کلمات مهم: هُنَاكَ ظَاهِرَةٌ طَبِيعِيَّةٌ: پدیده‌ای طبیعی وجود دارد / سُمِّيَتْ: نامیده شده است / مَطَرُ السَّمَكِ: باران ماهی / لَمْ يَكُنِ النَّاسُ يَعْرِفُونَ: مردم نمی‌دانستند / سَبَّحَهَا: عُلَّتْ آن را / سَتَوَاتٍ طَوِيلَةٌ: سال‌هایی طولانی

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) به خاطر بسپارید «لَمْ + مضارع + فعل ماضی» معادل «ماضی استمراری منفی» است؛ چون «لَمْ + فعل مضارع» معادل «ما + ماضی» است و بنابراین دقیقاً معادل «ما + كَانَ + فعل مضارع» است. بنابراین باید ترجمه می‌شد: نمی‌دانستند. «طَوِيلَةٌ» در ترجمه نیامده است.

(۲) «هُنَاكَ» در این ساختار معنای «آنجا» نمی‌دهد. «سُمِّيَتْ» ماضی است. «سال‌های زیادی» دقیق ترجمه نشده است؛ «لَمْ يَكُنِ يَعْرِفُونَ» معادل ماضی استمراری منفی است نه ماضی بعید منفی.

(۳) «سُمِّيَتْ» ماضی است نه مضارع.

۲۸ ۲ ترجمه کلمات مهم: عِنْدَمَا: زمانی که / يَأْتِي: فرا می‌رسد، می‌آید / فَصْلُ الزَّبِيعِ الْجَمِيلِ: فصل زیبای بهار / تَصْبِيحٌ: می‌شوند / أَشْجَارُ الْحَدَائِقِ: درختان باغ‌ها / ذَاتُ أَغْصَانٍ نَضِرَةٍ: دارای شاخه‌هایی تر و تازه

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) ترکیب اضافی «أشجار الحدائق» نادرست ترجمه شده است. «ذات» به معنای «دارای» است.

(۲) فعل «يأتي» را به همان صورت فعلی ترجمه کنیم نه مصدر: فرا می‌رسد، «در» اضافی است. «در هنگام» و «درختان در باغ‌ها» نادرست است.

(۳) «که» اضافی است؛ «الجميل» صفت برای «فصل» است و نباید آن را به صورت جمله ترجمه کنیم. «أغصان» نکره است ولی معرفه ترجمه شده است.

۲۹ ۲ إِيَّاكَ وَ مُصَادَقَةً: بپرهیز از دوستی کردن با / الْأَحْمَقِ: نادان / فَإِنَّهُ: چه او / يُرِيدُ: می‌خواهد / أَنْ يُنْفَعَكَ: به تو سود برساند / فَيَضْرُكُ: اما به تو زیان می‌رساند

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «الأحمق» معرفه است نه نکره. «يريد» به معنای «می‌خواهد» است. ضمیر «ك» در «يَضْرُكُ» ترجمه نشده است.

(۲) «و» اضافی است. زائد بودن «انسان»، «يريد» نادرست ترجمه شده است. ضمیر «ك» در «يَضْرُكُ» ترجمه نشده است.

(۳) «و» اضافی است. «الأحمق» اسم تفضیل نیست: نادان. / و در ضمن «انسان» نیز باید حذف شود، قسمت دوم ترجمه مطابق با ساختار عبارت عربی نیست.

۱۷ ۱ مفهوم گزینه (۱): ناپایداری موقعیت‌ها

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: دعوت به خوش‌باشی با توجه به ناپایداری‌های دنیا

۱۸ ۴ مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه (۴): توجه به

دستگیری از افتادگان

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) ستودن بلند طبعان

(۳) عزت‌نفس و قناعت

۱۹ ۴ مفهوم مشترک ضرب‌المثل سؤال و گزینه (۴): نکوهش

خودخواهی / از ماست که بر ماست

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) تربیت‌ناپذیری بدسرستان

(۲) ترجیح فرع بر اصل / قضاوت نادرست

(۳) عزت‌نفس

۲۰ ۲ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): دل، محلّ تجلّی

خداست.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) فرارسیدن عید و زیبایی ماه نو

(۳) حضور معشوق نزد عاشق بدون حجاب

(۴) غم‌گرایی

۲۱ ۲ مفهوم گزینه (۲): طلوع خورشید

مفهوم مشترک بیت‌های سؤال و سایر گزینه‌ها: غروب خورشید و سرخی آسمان

۲۲ ۳ مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه (۳): قناعت و مناعت طبع

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) فقر

(۲) کتمان فقر

(۴) استغناى معشوق و خونین دل بودن عاشقان

۲۳ ۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): توکل موجب عافیت

است / توکل موجب امنیت و آرامش است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) ناپایداری و بی‌اعتباری وجود انسان

(۲) تقابل طمع و توکل

(۳) نکوهش تنبلی

۲۴ ۳ مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه (۳): ستایش فروتنی و

بخشنده‌گی

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) ستایش عزت‌وارستان و آزادگان

(۲) بی‌وفایی روزگار

(۴) توانگران عامل ایجاد فقر در جامعه‌اند.

۲۵ ۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): تغییر شرایط

نامطلوب به مطلوب

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) امیدواری به پایان یافتن سختی‌ها

(۲) ستایش توکل

(۳) امیدواری بر پایان یافتن سختی‌ها

■ متن زیر را با دقت بخوان سپس متناسب با آن به سؤالات پاسخ بده
(۴۲ - ۳۶):

در دوران قدیم، مردم در زمین‌های کشاورزی وسیعی زندگی می‌کردند. و به خاطر کم بودن ساکنان و دوری مسافت‌ها میان خانه‌ها، آن‌جا انبارها یا دکان‌هایی وجود نداشت. هم‌چنین کالاها متنوع نبودند. اما مردم زمان جشن‌ها و اعیاد دینی جمع می‌شدند. و تاجران منتظر این مناسبت‌ها بودند تا کالاهای خود را عرضه کنند. و این‌چنین نمایشگاه‌های کشاورزی و بازارها شروع شد و قوانین و سیستم‌هایی وجود داشت که بر آن (بازارها) حاکم بود و جنگ‌جویان در آن مکان‌ها از درگیری و جنگ خودداری می‌کردند!
و مصریان قدیم زمانی‌که اطراف گورستان‌ها جمع می‌شدند تا مراسم‌های دینی خود را برگزار کنند، نمایشگاه‌ها و بازارها را برپا می‌کردند. یونانیان بازارها را روزهای جشن‌ها برگزار می‌کردند، مخصوصاً در پرستشگاه «دلف»؛ جایی که از خدایان خود طلب خیر می‌کردند! و معروف است که مگه مکرمه پیش از اسلام محلّ دیدار اعراب بود و پس از اتمام مراسم حج، نمایشگاه‌ها برپا می‌شد!

۳۶ ۱ [گزینۀ] درست را مشخص کن:

- انسان قدیم به کالاهای زیادی نیاز نداشت! [درست است؛ با توجه به عبارت: كما أنّ البضائع لم تكن متنوعّة]
- مصریان اولین کسانی بودند که به ساخت نمایشگاه‌ها و بازارها اقدام کردند! [چنین مطلبی که مصریان اولین افراد بودند، در متن نیامده است.]
- بازارها پیش از شروع جشن‌ها و مراسم‌های مذهبی برپا می‌شد! [چنین مطلبی در متن نیامده است، ضمن این‌که در مورد مگه گفته شده است که بعد از مراسم حج برپا می‌شد!]
- قوانینی وجود نداشت که بر عملیات خرید و فروش در بازارها حاکم باشد! [کاملاً نادرست است و در تضاد با متن!]

۳۷ ۴ چه زمانی بازارها و نمایشگاه‌ها پدید آمد؟

- زمانی‌که مردم شروع به زندگی با یک‌دیگر در شهرها کردند! [نادرست است؛ چون در متن آمده بازارها زمانی‌که مردم در زمین‌های کشاورزی، دور از هم زندگی می‌کردند، وجود داشته است.]
- پس از این‌که زندگی ساده انسان پیشرفت کرد! [نادرست است؛ چون در همان زمان که زندگی او ساده بوده است، بازارها وجود داشتند.]
- زمانی‌که تاجران برای فروش کالاهایشان جمع می‌شدند! [این نمی‌تواند پاسخ باشد؛ چون اساساً سؤال این است که چه زمانی بازارها (آمدن تاجران برای فروش) پدید آمد!]
- پس از آن‌که مردم شروع به جشن‌گرفتن و برپایی مراسم‌های مذهبی کردند! [کاملاً درست]

۳۸ ۳ [گزینۀ] نادرست را مشخص کن:

- یونانی‌ها از خدایان خود خیر را می‌خواستند! [کاملاً درست؛ با توجه به: یَسْتَخِيرُونَ آلِهَتَهُمْ]
- بازارها در نزدیکی اماکن دینی برپا می‌شد! [درست است.]
- بازارها و نمایشگاه‌های کشاورزی به صورت روزانه کار می‌کردند! [اشتباه است؛ چون در زمان مراسم‌ها و رویدادهای مذهبی برگزار می‌شد! و نه هر روز!]
- در دوران‌های گذشته در زمین‌های کشاورزی تنها تعدادی اندک زندگی می‌کردند! [درست است؛ با توجه به: في قديم الزمان ... و لم تكن هناك مخازن أو دكاكين بسبب قلة الساكنين ...]

۳۰ ۲ ترجمه کلمات مهم: يَطِيرُ: پرواز می‌کند / في جميع الجهات

السَّت: در همه جهات شش‌گانه / يَحْرُكُ: تکان می‌دهد / جَنَاحِيهِ: بال‌هایش / ثَمَانِيْنَ مَرَّةً: هشتاد بار / في الثانية الواحدة: در یک ثانیه

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

- «در همه شش جهت» ترجمه واضحی نیست؛ «الثانية الواحدة: یک ثانیه» نه «هر ثانیه»! [هر ثانیه: كل ثانية]
- «دقت کنید: في الثانية الواحدة» متعلق به فعل «يَحْرُكُ» هست نه «يَطِيرُ». «جمع: همه» نه «هر».
- فعل «يطير» درست ترجمه نشده شده است. «جمع: همه» نه «هر یک از». «جَنَاحِيهِ» مثنی است و به خاطر مضاف شدن، نون آخرش حذف شده است. [جَنَاحِيْنَ + ه = جَنَاحِيهِ]. «يَحْرُكُ» فعل متعدی است نه لازم.

۳۱ ۴ لا يجوز؛ جایز نیست / للمؤمن: برای مؤمن / أن يُصْرَفَ: [که]

اصرار بورزد / على نقاط الخلاف: بر روی نقاط اختلاف / العدوان: دشمنی / لأنه: زیرا / لا يَنْتَفِعُ به أحد: کسی از آن سود نمی‌برد

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

- «لا يجوز» را «جایز نیست» ترجمه کنیم، حرف «لِ» در «للمؤمن» ترجمه نشده است. «الخلاف» یعنی «اختلاف» نه «اختلاف برانگیز».
- «العدوان» مفرد است نه جمع: دشمنی.
- «اجازه ندارد» نادرست است. «الخلاف» و «العدوان» مفرد هستند، «لا يَنْتَفِعُ» مضارع منفی است نه مستقبل منفی.

۳۲ ۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

- «لا» از نوع نهی است نه نفی؛ چون آخر فعل حرکت کسره دارد: نباید کوتاهی کند.
- «لا ترى» مضارع منفی است: نمی‌بینی. دقت کنید «التاس» را باید مفعول ترجمه کنیم و حرف «که» را بعد از «التاس»: آیا مردم را نمی‌بینی که ...!
- هم‌چنین «طینة» نکره است: گلی
- «إنما» ادات حصر است: فقط.

۳۳ ۱ نکته: در ترجمه مفعول مطلق تأکیدی، قید تأکید را باید

نزدیک به فعل بیاوریم (چون تأکید روی فعل جمله است) نه در ابتدای جمله (مخصوصاً در جملات اسمیه). در گزینۀ (۱) قید «بی‌گمان» نباید ابتدای جمله ترجمه شود؛ چون ترجمه «بی‌گمان» در ابتدای این جمله معادل حرف مشبهة بالفعل «إن» است: إن الطلاب المتفوقين ... بنابراین ترجمه درست این عبارت به این صورت می‌شود: دانش‌آموزان برتر به انجام تکالیف درسی خود بی‌گمان می‌پردازند!

۳۴ ۴ «چهل و پنج ثانیه: خمساً وأربعين ثانية» [ردّ گزینۀ‌های ۲ و

۳]. در گزینۀ ۱ «حتی: تا» نادرست است. باله‌های خود [← زانفنه] [ردّ گزینۀ (۲)]

۳۵ ۳ «با زبان‌های خود چیزی را می‌گویند که در دل‌هایشان

نیست.» گزینۀ مناسب با مفهوم آیه را مشخص کن:

- دانشمند بدون عمل هم‌چون درخت بدون میوه است! [تأکید این عبارت به عمل است؛ اما آیه سؤال بر «دو رویی» تأکید دارد.]
- هیچ چیز شایسته‌تر از زبان به زندان نیست! [ارتباطی ندارد.]
- بدترین مردم انسان دورو است! [کاملاً درست است.]
- راستگو با صداقتش به چیزی می‌رسد که دروغ‌گو با فریب‌کاری‌اش به آن نمی‌رسد! [تناسب مفهومی ندارد.]

۲ ۳۹ بر اساس متن

(۱) پس از ظهور اسلام در شبه جزیره عربی بازارها تمام شدند! [طبیعتاً چنین گزاره‌ای نادرست است].

(۲) بازار در زمان قدیم دارای حرمت و احترام بود! [کاملاً درست است؛ با توجه به: وَ كَانَ الْمُحَارِبُونَ يَمْتَنِعُونَ عَنِ الْقِتَالِ ...]

(۳) مصریان در پرستشگاه «دلف» از خدایان خود طلب خیر می‌کردند! [این برای یونانیان بوده است نه مصریان].

(۴) در نمایشگاه‌ها فقط محصولات کشاورزی عرضه می‌شد! [نادرست است و در جایی از متن چنین حصری را نمی‌بینیم!]

■ گزینه درست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۴۲ - ۴۰):

۴۰ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) متعدّد ← لازم

(۲) للغائبین ← للغائبین

(۳) مصدره: تَجْمِيع ← مصدره: تَجْمَع

۴۱ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) أحرفه الأصلية: ت ظ ر ← أحرفه الأصلية: ن ظ ر

(۳) من باب إنفعال ← من باب إفعال (نون، فاء الفعل است نه حرف زائد).

(۴) لازم ← متعدّد

۴۲ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مفرده: معروض و هو اسم مفعول ← مفرده: معروض و هو اسم مكان

(۳) مفعول و منصوب ← فاعل و مرفوع

(۴) مفعول و منصوب بالفتحة ← فاعل و مرفوع بالضمّة

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن (۵۰ - ۴۳):

۴۳ ۲ دَقَّتْ کنید اعداد عقود (بیست، سی، چهل و ...) به صورت

جمع مذکر سالم هستند و آخرشان «وَنَ / يِنَ» است. بنابراین در گزینه (۲) «عِشْرِينَ» درست است.

۴۴ ۳ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) الفَتِيَّةُ (جوانان): مفرد آن «الفتي: جوان» و او کسی است که به سن بلوغ رسیده است! [درست است].

(۲) الحَقْلُ (کشتزار، زمین): زمینی وسیع که در آن کاشت می‌شود یا چیزی استخراج می‌شود! [نادرست است].

(۳) عَائِلٌ (فقیر): شخصی که مال و فرزندان بسیار دارد! [نادرست است].

(۴) التَّفَايَةُ (زیاله): آن چه بعد از مصرف چیزها می‌ماند و دور انداخته می‌شود! [درست است].

۴۵ ۴ در گزینه (۴) جمع تکسیر وجود ندارد. در سایر گزینه‌ها «الأصوات، أولاد، الأخلاق» جمع مکسر است.

۴۶ ۴ سؤال از ما اسمی را می‌خواهد که از فعل ثلاثی مزید مشتقّ و

گرفته شده باشد. که منظور یا اسم فاعل یا اسم مفعول از فعل ثلاثی مزید است. در گزینه (۴) «مَرْبِيٌّ» اسم فاعل است و از فعل ثلاثی مزید «رَبِّي، يَرْبِيٌّ»

مشتقّ و گرفته شده است.

۴۷ ۲ فعل «كَانَ» در جملاتی که بیانگر حکم ثابت و همیشگی و

هرچند لفظاً ماضی است اما از نظر معنایی مضارع ترجمه می‌شود: انسان عجول است و این عجله به کارش ضرر می‌رساند!

ترجمه سایر گزینه‌ها:

(۱) با هم‌کلاسی خود در اینترنت دنبال مقاله‌ای علمی می‌گشتم!

(۳) به انسان چیزی برتر از عقل داده نشده است!

(۴) مقاله‌ای را خواندم که از فوائد سیب صحبت می‌کرد!

۴۸ ۴ در گزینه (۱) «ما» حرف نفی است: از این کتاب فقط فصل

اولش را خوانده‌ام! در گزینه (۲) هم «ما» حرف نفی است که قبل از فعل مضارع آمده است: انسان دنیایی را که در درونش پیچیده شده است، نمی‌بیند،

در گزینه (۳) «ما» نمی‌تواند شرطی باشد، چون اگر شرطی می‌بود جواب شرط جمله اسمیه آن باید همراه با حرف «فَ» می‌آمد: آنچه از خیر پیش فرستادی،

این نتیجه آن است، اما در گزینه آخر «ما» شرطیه است: هرچه از این کتاب ارزشمند خواندیم (بخوانیم) به ما بسیار سود رساند (می‌رساند)!

۴۹ ۴ اسم لای نفی جنس نه تنوین دارد و نه «ال» (اشتباه

گزینه‌های ۱ و ۳). در گزینه (۲) خبر لای نفی جنس مرفوع است: اُنْقَلْ.

۵۰ ۲ در گزینه (۳) اصلاً مفعول مطلق نداریم! «ظاهرة» فاعل است

نه مفعول مطلق. در گزینه (۱) و (۴) «إطاعة» و «سعیاً» مفعول مطلق تأکیدی هستند و جمله بعدشان جمله وصفیه نیست. اما در گزینه (۲) «موت»

مضاف‌إلیه دارد و مفعول مطلق نوعی است.

دین و زندگی

۵۱ ۳ توکل‌کننده‌ای که اهل معرفت باشد، می‌داند که انسان در

راستای راهیابی به نیازها و خواسته‌هایش، از ابزار و اسباب بهره جوید زیرا این ابزار و اسباب بنابر حکمت الهی قرار داده شده و بی‌توجهی به آن‌ها، بی‌توجهی

به حکمت و علم الهی است.

۵۲ ۲ هر عملی از دو جزء تشکیل شده است: اول نیت که به آن

هدف یا قصد (حسن فاعلی) و دوم شکل و ظاهر عمل و کمیت و کیفیت و صحت (حسن فعلی) می‌گوییم.

پس حسن فاعلی یعنی قصد و نیت فرد که باید خالصانه و بدون شرک و ریا انجام شود.

۵۳ ۳ با توجه به عبارت شریفه «يا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ...:

ای مردم شما به خداوند نیازمند هستید...»، می‌فهمیم فقط خداوند است که بی‌نیاز مطلق است و نه زابیده و نه می‌زاید: «اللَّهُ الصمد، لم يلد و لم يُولد».

۵۴ ۱ عبارت شریفه «أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهُ الْخَلْقِ

عَلَيْهِمْ» با آن‌ها شریک‌هایی برای خدا قرار داده‌اند که [آن شریکان هم] مثل خداوند آفرینشی داشته‌اند و در نتیجه [این دو] آفرینش بر آنان مشتبه شده

است [و از این رو شریکان را نیز مستحق عبادت دیده‌اند] مؤید شرک در خالقیت است، این تصور که چند خدا وجود دارد و هر کدام خالق بخشی از

جهان‌اند، یا با همکاری یک‌دیگر این جهان را آفریده‌اند، به معنای آن است که هر کدام از آن‌ها محدود و ناقص هستند و به تنهایی نمی‌توانند کل جهان را

خلق کنند. هم‌چنین به معنای آن است که هر یک از خدایان کمالاتی دارند که دیگری آن کمالات را ندارد وگرنه عین هم می‌شوند و دیگر چند خدا

نیستند چنین خدایان ناقصی، خود نیازمند هستند و هر یک به خالق کامل و بی‌نیازی احتیاج دارد که نیازش را برطرف کند.

۵۵ ۳ برخی آیات و روایات از شهادت اعضای بدن انسان یاد می‌کنند،

بدکاران (فَجَّار) در روز قیامت سوگند دروغ می‌خورند تا شاید خود را از مهلکه نجات دهند در این حال، خداوند بر دهان آن‌ها مهر خاموشی می‌زند و اعضا و

جوارح آن‌ها به اذن خداوند شروع به سخن گفتن می‌کنند.

۶۵ ۱ در دعای افتتاح می‌خوانیم «خادایا! از تو آن دولت با کرامتی را طلب می‌کنیم که با آن، اسلام و اهلس را عزیز می‌گردانی و نفاق و اهلس را خوار می‌سازی ... کرامت دنیا و آخرت را از برکت آن بر ما ارزانی دار» و مفهوم کرامت دنیا و آخرت و طلب آن در آیه «رَبَّنَا آتِنَا فِي السُّنِّينَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً...» آمده است.

۶۶ ۳ این جمله مؤید جلوه‌هایی از سنت «توفیق الهی» است، یعنی ایجاد زمینه مناسب برای رشد و تعالی شخص مؤمن، در کسب توفیق الهی، عوامل درونی مانند روحیه حق‌پذیری، نقش تعیین‌کننده‌ای دارد و آیه شریفه «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا...» درباره این سنت الهی است.

۶۷ ۲ قرآن کریم بارها تأثیر داشتن موجودات گوناگون را در عالم یادآوری کرده است. به طور مثال فرموده که «در غسل برای مردم شفاست» و نیز از زبان حضرت عیسی (ع) فرموده است: «أَتَى قَدْ جِئْتُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ أَتَى آخَلَقَ لَكُمْ مِنَ الطَّيْنِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ»

۶۸ ۴ فرشتگان به بهشتیان سلام می‌کنند و می‌گویند: «خوش آمدید، وارد بهشت شوید و برای همیشه در آن زندگی کنید، بهشتیان می‌گویند خدای را سپاس که به وعده خود وفا و این جایگاه زیبا را به ما عطا کرد.» در آیات سوره معراج می‌خوانیم: «و آن‌ها که امانت‌ها و عهد خود را رعایت می‌کنند و آن‌ها که به راستی ادای شهادت کنند و آن‌ها که بر نماز مواظبت دارند، آنان در باغ‌های بهشتی گرامی (تکریم) داشته می‌شوند.»

۶۹ ۱ قرآن کریم می‌فرماید: «همانا ما این کتاب را به حق برای مردم بر تو نازل کردیم (علت) پس هر که هدایت یافت، خودش سود کرده و هر که گمراه شد (از ضلالت پیروی کرد) تنها به خود زیان کرده است و تو وکیل و مدافع آن‌ها نیستی.»

۷۰ ۳ براساس آیه ۵۵ سوره نور: «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ...» خداوند وعده استقرار اندیشه دین مرضی رضای الهی (لَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ) را به مؤمنان صالح داده است.

۷۱ ۱ به تعبیر پیامبر اکرم (ص) چهار رفتار نسبت به گناه از خود گناه بدتر است که یکی از آن‌ها افتخار کردن به گناه است. مثلاً بگوییم: فلان رشوه را گرفتم و هیچ‌کس نفهمید.

۷۲ ۴ قرآن کریم از مؤمنان می‌خواهد که سلطه بیگانگان را نپذیرند و زیر بار آن‌ها نروند؛ این حکم قرآنی را «قاعده نفی سبیل» می‌گویند. براساس این قاعده، حکومت اسلامی باید روابط خود را با سایر کشورها به گونه‌ای تنظیم کند که جامعه اسلامی استقلال (عدم وابستگی) خود را در جهات مختلف حفظ نماید و بیگانگان برای تسلط بر مسلمانان راهی نیابند.

۷۳ ۲ اگر همسران از زوجیت و مکمل هم بودن زن و مرد که در عبارت «جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا» آمده است، غافل باشند به سرعت در محیط خانواده از هم بیگانه می‌شوند، از این رو هر جوانی با آموزش‌های قبل از ازدواج باید به درک درستی از ازدواج برسد.

۷۴ ۳ برخی از سازندگان ادیان غیرالهی، خود را به دروغ پیامبر معرفی کرده‌اند و برخی نیز خود را از جانب خدا نمی‌دانند. بلکه آن‌چه به فکرشان رسیده، در قالب یک دین به مردم عرضه کرده‌اند که منشأ غیر دینی در ادیان غیر الهی است.

۷۵ ۲ اشرافی‌گری، تجمل‌گرایی برخی از مسئولین و فساد اداری و مالی، یکی از مهم‌ترین عوامل عقب‌ماندگی اقتصادی و فاصله طبقاتی است. مجموعه افراد جامعه نیز باید با پیروی (تأسی) از پیامبر اکرم (ص) و امر به معروف و نهی از منکر (نظارت همگانی) روابط اقتصادی را سالم نگه دارند.

۵۶ ۳ مشارکت در نظارت همگانی و انجام وظیفه امر به معروف و نهی از منکر با روش درست سبب می‌شود که رهبر، همه افراد جامعه را پشتیبان خود بدانند و هدایت جامعه به سمت وظایف اسلامی برای رهبر جامعه آسان‌تر شود.

۵۷ ۳ قرآن کریم می‌فرماید: «وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا... إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ» مطابق این آیه شریفه، ایجاد انس و آشنایی معلول انشعاب مردم در اقوام و قبیله‌هاست و در این آیه از صفت «علیم خبیر» خداوند پرده‌برداری شده است.

۵۸ ۳ در آیه ۱۱ سوره حج می‌خوانیم: «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ وَ خَيْرٌنَ اطمأن به وَ إِنْ أَصَابَتْهُ فَتَنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ؛ از مردم کسی هست که خدا را بر یک جانب و کناره‌ای [تنها به زبان و هنگام وسعت و آسودگی] عبادت و بندگی می‌کند، پس اگر خیری به او رسد، دلش به آن آرام می‌گیرد و اگر بلائی به او برسد، از خدا رویگردان می‌شود، او در دنیا و آخرت [هر دو] زیان می‌بیند، این همان زیان آشکار است.» انسانی که بر یک جانب و کناره‌ای عبادت می‌کند (علی حرف) و هنگام رویایی با سنت آزمایش الهی (فتنه) دچار (انقلب علی وجهه) می‌شود.

۵۹ ۴ امام علی (ع) می‌فرماید: «خالق جهان در نظر آنان بزرگ است از این جهت، غیرخدا در نظرشان کوچک است که مؤید: «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» از راه‌های تقویت عزت نفس است.

۶۰ ۴ امامان، شیوه مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزینند، به گونه‌ای که هم تفکر اسلام راستین باقی بماند هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی‌امیه و بنی عباس سست شود و هم روش زندگی امامان (ع) به نسل‌های آینده معرفی گردد. این موضوع اشاره به انتخاب شیوه‌های درست مبارزه از «اصول کلی امامان در مبارزه با حاکمان» دارد.

۶۱ ۳ قرآن کریم در آیه ۵۹ سوره احزاب می‌فرماید: «بِأَيِّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ وَ بَنَاتِكَ وَ نِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَ كَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا؛ ای پیامبر به زنان و دختران و به زنان مؤمنان بگو پوشش‌های خود را به خود نزدیک‌تر کنند این برای آن‌ها که به [عفاف] شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند، بهتر است و خداوند همواره آمرزنده و مهربان است» حکمت وجوب حجاب در عبارت قرآنی «ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ» مذکور است و در انتهای صفت آمرزندگی و مهربانی خود به منصف ظهور گذاشته شده است.

۶۲ ۲ پیامبر اکرم (ص) به طور مکرر، از جمله در روزهای آخر عمر خود می‌فرمود: «أَتَى تَارِكٌ فِيكُمْ التَّقْلِينَ كِتَابَ اللَّهِ وَ عِتْرَتِي...» یعنی حدیث ثقلین که به عصمت اشاره دارد و هم‌مفهوم با آیه تطهیر است چون این آیه هم مربوط به عصمت است.

۶۳ ۲ خداوند عمل به دستوراتش را که توسط پیامبر ارسال شده است، شرط اصلی دوستی با خدا اعلام می‌کند: «قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَ يُغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ...» بگو اگر خدا را دوست دارید از من پیروی کنید تا خدا دوستانتان بدارد و گناهانتان را ببخشد...»

۶۴ ۴ هر موجود جسمانی، در زمان و مکان خاص قرار دارد و در یک زمان نمی‌تواند در دو مکان باشد و نیز نمی‌تواند در دو زمان قرار بگیرد اما در رؤیاهای صادقانه می‌بینیم که یک شخص مثلاً در زمان «الف» است و خوابی می‌بیند که نشان می‌دهد او در همین زمان «الف» به زمان «ب» رفته است و این کار از عهده جسم ساخته نیست و مربوط به بعد روحانی است.

زبان انگلیسی

۷۶ ۲ کلی دانش آموز محبوبی است که توسط هم‌کلاسی‌هایش برای عضویت در شورای مدرسه انتخاب شده است.

توضیح: فعل "elect" (انتخاب کردن، برگزیدن) در این جا جزء افعال متعدی است و به مفعول نیاز دارد. با توجه به این‌که مفعول این فعل (ضمیر "who" یا "whom" که به "Kelly" اشاره دارد)، پیش از جای خالی آمده است، در جای خالی به فعل مجهول نیاز داریم و پاسخ در بین گزینه‌های (۲) و (۳) است. برای اشاره به فعلی که در گذشته انجام شده ولی آثار آن تاکنون ادامه دارد، به زمان حال کامل (have / has + p.p.) نیاز داریم که در این تست شکل مجهول آن مدنظر است.

۷۷ ۳ نوعی از مارمولک وجود دارد که قادر است با تغییر دادن رنگش خودش را در محیط‌های مختلف پنهان کند.

توضیح: بین ضمیر در جای خالی دوم و اسم "color" (رنگ) رابطه تعلق و مالکیت وجود دارد، در نتیجه در این مورد از صفت ملکی "its" استفاده می‌کنیم. ولی در جای خالی اول چون ضمیر در جایگاه مفعول است و از نظر شخص به فاعل جمله (lizard) اشاره دارد، در این جای خالی ضمیر انعکاسی "itself" را انتخاب می‌کنیم.

۷۸ ۲ امروزه کامپیوترها بسیار سریع‌تر و کارآمدتر از آن‌های (کامپیوترهای) حتی پنج سال پیش هستند.

توضیح: با توجه به این‌که در این جا بین دو دسته از کامپیوترها مقایسه انجام شده است، هر دو صفت به کار رفته در گزینه‌ها به صورت تفضیلی مدنظر هستند. **دقت کنید:** برای بیان شدت بیشتر صفت تفضیلی "faster" از "much" استفاده می‌شود، نه "more" و همان‌طور که گفته شد "efficient" (کارآمد) را نیز به صورت تفضیلی (more efficient) نیاز داریم.

۷۹ ۳ لطفاً هر وقت بسته‌ام را دریافت کردید به من اطلاع دهید، ممکن است؟

توضیح: پرسش تأکیدی جملات امری شکل ثابتی دارد و در این گونه جملات معمولاً از "will you?" استفاده می‌کنیم.

۸۰ ۳ صاحبان کسب و کارها از دولت می‌خواهند که مالیات‌ها را کاهش دهد تا اقتصاد را رونق ببخشند.

(۱) نمونه، مثال

(۲) اصل

(۳) اقتصاد

(۴) تلاش؛ قصد

۸۱ ۴ او در طول بیش از نیم قرن، بالغ بر ۲۰ رمان را در کنار آثار شعر، نقد و زندگی‌نامه منتشر کرد.

(۱) کلکسیون؛ مجموعه

(۲) نگرش، دید

(۳) منبع

(۴) زندگی‌نامه، بیوگرافی

۸۲ ۱ من و برادرایم نسبت به خانه‌ای که در آن متولد و بزرگ شدیم احساس وابستگی واقعی داریم.

(۱) [بچه] بزرگ کردن

(۲) مراقبت کردن

(۳) [در فرهنگ لغت و غیره] دنبال ... گشتن

(۴) تشکیل دادن، ساختن

۸۳ ۳ کارگران جوانی [که] وارد نیروی کار می‌شوند باید در مهارت‌های مورد نیاز تعلیم ببینند تا جایگزین کارگران قدیمی تر شوند هنگامی که آن‌ها بازنشست می‌شوند.

(۱) محافظت کردن از، نگهداری کردن از

(۲) تبدیل کردن

(۳) جایگزین کردن؛ جایگزین شدن

(۴) شناسایی کردن، شناختن

۸۴ ۳ نوشیدنی‌های انرژی‌زا برای درمان کمبود آب بدن خوب نیستند چون که آن‌ها قند بسیار زیادی دارند، ولی میزان کافی از مواد معدنی که از دست رفته‌اند را ندارند.

(۱) شیء

(۲) افزایش؛ اضافه

(۳) ماده معدنی

(۴) ارزش

۸۵ ۴ تام از تمام آن‌هایی که از رویداد حمایت کردند و آن‌هایی که در حمایت خودشان آن قدر سخاوتمند بودند تشکر کرد.

(۱) خوشبخت، سعادت‌مند

(۲) خیالی

(۳) فرهنگی

(۴) سخاوتمند؛ سخاوتمندانه

۸۶ ۱ یک ضرب‌المثل هندی هست که بیان می‌کند لبخندهایی که منتشر می‌کنید همواره به [سوی] شما باز خواهند گشت.

(۱) پخش کردن؛ منتشر کردن

(۲) پیرامون ... قرار داشتن، احاطه کردن

(۳) یادآوری کردن، به یاد آوردن

(۴) بخشیدن

۸۷ ۲ زبان چینی برایم واقعاً پیچیده به نظر می‌رسد چون که الفبایی دشوار و لحن‌های بسیار متفاوتی دارد.

(۱) بین‌المللی، جهانی

(۲) پیچیده

(۳) جانشین، جایگزین

(۴) تکراری

ممکن است پاهای شما محکم (ثابت) روی زمین قرار بگیرد، اما بیش از دو سوم سیاره ما با آب پوشانده شده است. اقیانوس‌ها و دریاها ۷۱ درصد سطح زمین را تشکیل می‌دهند. آن‌ها بر اقلیم تأثیر می‌گذارند، برای ما غذا، برق و سایر منابع ارزشمند را تأمین می‌کنند و موطنی برای طیف شگفت‌انگیزی از حیات گیاهی و جانوری فراهم می‌کنند. اقیانوس‌ها و دریاها میلیون‌ها سال پیش هنگامی که زمین از حالت ذوب‌شده اولیه‌اش سرد شد، به وجود آمدند. بخار آب در فوران‌های آتشفشانی از درون زمین خارج شد، سرد شد و به صورت باران فرو ریخت. آن حفره‌ها و حوضچه‌های پهناور اطراف توده‌های سنگی خشکی را پر کرد. این‌ها به تدریج پیرامون [زمین] به حرکت درآمدند تا قاره‌ها و اقیانوس‌ها را به صورتی که امروزه وجود دارند، شکل دهند. هنگامی که رودخانه‌ها روی زمین شکل گرفتند و به سوی دریاها جاری شدند، مواد معدنی را از صخره‌ها [در خود] حل کردند [و آب] اقیانوس‌ها و دریاها را شور ساختند.

۸۸ ۳

(۱) (تا آخر) مصرف کردن

(۲) [هواپیما و غیره] بلند شدن؛ [لباس و غیره] درآوردن

(۳) تشکیل دادن، ساختن

(۴) شامل ... بودن

۸۹ ۲

(۱) داخلی؛ خانوادگی

(۲) ارزشمند

(۳) خصوصی، شخصی

(۴) در تقلا

۹۰ ۴

(۱) مگر این‌که

(۲) آیا، که آیا

(۳) در حالی‌که

(۴) وقتی (که)، هنگامی (که)

- ۲) توسعهٔ دوربین‌های تلفن همراه، تصفیه و پالایش آب و تصویربرداری پزشکی
۳) پژوهش [در مورد] اصول گرانشی برای تسهیل سفرهای فضایی آینده
۴) به کار رفتن به عنوان یک پایگاه فضایی برای پرتاب‌های شاتل [های] فضایی

به نظر می‌رسد خودروهای برقی همه جا در اخبار هستند. آن‌ها به اندازهٔ وسایل نقلیهٔ بنزین‌سوز آلودگی تولید نمی‌کنند. این بدان معنی است که آن‌ها با محیط زیست سازگارتر هستند. با این حال، منبع برق آن‌ها ممکن است [با محیط زیست سازگار] نباشد.

خودروهای برقی به جای موتورهای بنزینی با موتورهای برقی به حرکت درمی‌آیند. موتور برقی نیروی خود را از یک [دستگاه] کنترل‌کننده می‌گیرد. این [دستگاه] کنترل‌کننده نیروی خود را از باتری‌های قابل شارژ دریافت می‌کند. اگر به زیر کاپوت یک خودروی بنزین‌سوز نگاه کنید، [می‌بینید که] آن دارای شلنگ‌ها و سوپاپ‌هایی [است. برعکس، خودروهای برقی سیم‌ها و موتورهای برقی دارند.

اولین خودروی برقی در [سال] ۱۸۸۸ در آلمان ساخته شد و سال‌های زیادی برطرفدار بود. خودروهای برقی [در] حدود اواخر قرن بیستم مجدداً شروع به کسب محبوبیت کردند. امروزه، اکثر تولیدکنندگان عمدهٔ خودرو حداقل یک خودروی برقی در خط تولید خود دارند. دیگران (سایر تولیدکنندگان) مانند تسلا چیزی جز خودروهای برقی تولید نمی‌کنند.

خودروهای برقی انتشار گازهای گلخانه‌ای را به وجود نمی‌آورند. آن‌ها هم‌چنین تقریباً بی‌صدا هستند. یک عیب [آن‌ها] این است که طراحی و تولیدشان پرهزینه‌تر است. این هزینه به مصرف‌کنندگان منتقل می‌شود. [یک] جنبهٔ منفی دیگر این خودروها، چالش دفع باتری‌های قدیمی است.

- ۹۷ ۳ یک جنبه‌ای که خودروهای برقی [در آن] با خودروهای بنزین‌سوز تفاوت دارند چیست؟
۱) خودروهای برقی ارزان‌تر هستند.
۲) خودروهای برقی به سوخت‌گیری نیاز دارند.
۳) خودروهای برقی آلودگی کم‌تری تولید می‌کنند.
۴) خودروهای برقی محدودهٔ رانندگی طولانی‌تری دارند.

- ۹۸ ۴ کدام گزاره توصیف می‌کند [که] ممکن است چرا خودروهای برقی برای محیط زیست خیلی بهتر از وسایل نقلیهٔ بنزین‌سوز نباشند؟
۱) طراحی و تولید آن‌ها پرهزینه‌تر است.
۲) خودروهای الکتریکی سیم‌ها و موتورهای برقی دارند.
۳) خودروهای برقی انتشار گازهای گلخانه‌ای را به وجود نمی‌آورند.
۴) ممکن است منبع برق آن‌ها با محیط زیست سازگار نباشد.

- ۹۹ ۱ از متن می‌توانید چه چیزی را در مورد محبوبیت فزایندهٔ خودروهای برقی برداشت کنید؟
۱) احتمالاً آن‌ها در حالی که مردم شروع به نگرانی بیشتر در مورد محیط زیست کردند محبوب‌تر شدند.
۲) آن‌ها در اواخر قرن نوزدهم از خودروهای بنزین‌سوز محبوب‌تر بودند.
۳) آن‌ها احتمالاً محبوب‌تر شدند چون که تولید آن‌ها ارزان‌تر است.
۴) آن‌ها هنگامی محبوب‌تر شدند که چالش دفع باتری‌های قدیمی حل شد.

- ۱۰۰ ۲ در متن چند شرکت تولید خودرو با عنوان‌های تجاری‌شان مورد اشاره قرار گرفته است؟

- ۱) هیچ [شرکتی] ۲) یک [شرکت]
۳) دو [شرکت] ۴) سه [شرکت]

۹۱ ۲

- ۱) پیچیده
۳) بلند، مرتفع
۲) گسترده، پهناور
۴) محلی

۹۲ ۱ توضیح: در این‌جا از مصدر با "to" برای بیان اثر و نتیجهٔ عبارت ابتدای جمله استفاده شده است.

دقت کنید: در این جمله "as" (به گونه‌ای که، به صورتی که) دارای معنی مناسب است، نه "if" (اگر).

مردم حتی قبل از این‌که انسان [برای] اولین [بار] در [سال] ۱۹۶۹ قدم به [کره] ماه بگذارند، مدت‌ها مجذوب تصور زندگی در فضا شده [بودند]. برخی ممکن است استدلال کنند که ما سرانجام به آن رؤیا دست یافته‌ایم. ایستگاه فضایی بین‌المللی بیش از دو دهه به دور زمین می‌چرخیده است و بالغ بر دویست بازدیدکننده داشته است. این آزمایشگاه در حال چرخش، آزمایشات و مشاهدات مداومی را انجام می‌دهد. هم‌چنین آن به عنوان یک پایگاه فضایی برای پرتاب‌های شاتل [های] فضایی به کار می‌رود. فضانوردان گام‌زنی‌های کیهانی را نیز از این ایستگاه هدایت می‌کنند.

ایستگاه فضایی به عنوان یک آزمایشگاه بین‌المللی به ترویج حسن تفاهم کمک می‌کند و به اشتراک‌گذاری اطلاعات بین کشورها را تسهیل می‌کند. از زمان راه‌اندازی آن در سال ۱۹۹۸، بسیاری از کشورها در مأموریت [های] ایستگاه فضایی شرکت کرده‌اند. ایالات متحده، روسیه، کانادا و ژاپن همگی مشارکت کرده‌اند. سایر کشورها از سازمان فضایی اروپا نیز مشارکت یافته‌اند.

چندین مأموریت [اعزامی] به این ایستگاه فضایی [همراه] با ماندن خدمه‌ها در فضا برای مدت زمان‌های مختلف وجود داشته است. آزمایشات و مشاهدات به توسعهٔ فناوری و برنامه‌های جدید منجر می‌شود. به عنوان مثال، دوربین‌های تلفن همراه، تصفیه و پالایش آب و تصویربرداری پزشکی همه مربوط به اکتشاف فضایی هستند. خدمه‌ها این فرصت را داشته‌اند تا [دربارهٔ] اصول گرانشی که منجر به پیشرفت در زمینهٔ پزشکی می‌شود، تحقیق کنند و هم‌چنین سفرهای فضایی آینده را آسان‌تر کنند.

۹۳ ۳ طبق متن، کدام کشور در مأموریت ایستگاه فضایی مشارکت

ندارد؟

- ۱) ایالات متحده
۲) روسیه
۳) استرالیا
۴) ژاپن

۹۴ ۲ هدف پاراگراف اول چیست؟

- ۱) آن فعالیت سفر فعلی را توصیف می‌کند.
۲) آن هدف [وجود] ایستگاه فضایی را توضیح می‌دهد.
۳) آن قلمرو بین‌المللی ایستگاه فضایی را توصیف می‌کند.
۴) آن توضیح می‌دهد [که] ایستگاه فضایی چگونه به مطالعهٔ ما از سیارک‌ها کمک می‌کند.

۹۵ ۱ کلمهٔ "facilitates" (تسهیل کردن، آسان کردن) به نحوی

که در پاراگراف دوم استفاده شده به چه معنی است؟

- ۱) آسان‌تر ساختن
۲) به هیچ تلاشی نیاز نداشتن
۳) دلسرد کردن
۴) اضافه کردن

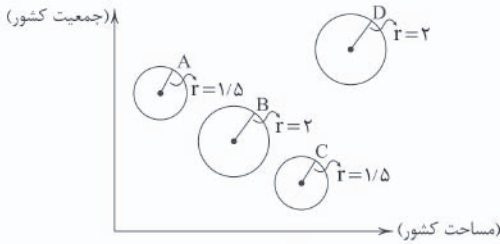
۹۶ ۲ کدام‌یک از پژوهش‌های زیر [در] ایستگاه فضایی به افراد روی

زمین فایده رسانده است؟

- ۱) استفاده کردن از تابش [نور] از جو زمین به عنوان منبع نیرو

۴ ۱۰۶

نسبت مساحت دایره D به مساحت دایره A برابر است با:

$$\frac{\text{مساحت دایره } D}{\text{مساحت دایره } A} = \frac{\pi r_D^2}{\pi r_A^2} = \frac{\pi \times (2)^2}{\pi \times (1/5)^2} = \frac{4\pi}{\pi/25} = \frac{4}{1/25} = 100$$

حال نسبت مساحت جنگل‌ها را در این دو کشور، می‌نویسیم:

$$\frac{4}{x} = \frac{4}{2/25} \Rightarrow x = 2/25$$

یعنی مساحت جنگل‌ها در کشور A برابر ۲/۲۵ است و از آن‌جا که شعاع دایره A با C و هم‌چنین دایره B با D برابر است، پس مساحت جنگل‌ها در دو کشور A و C با هم برابر (۲/۲۵ میلیون مترمربع) و در کشور B و D نیز با هم برابرند (۴ میلیون متر مربع) و میانگین کل برابر است با:

$$\bar{x} = \frac{2/25 + 4 + 2/25 + 4}{4} = \frac{12/25 + 8}{4} = \frac{12/25 + 200/25}{4} = \frac{212/25}{4} = 53/25 = 2.12$$

۴ ۱۰۷

$$[p \Rightarrow (q \wedge r)] \vee (p \Rightarrow q) \equiv [\sim p \vee (q \wedge r)] \vee (\sim p \vee q)$$

قانون جذب

$$\equiv [(\sim p \vee q) \wedge (\sim p \vee r)] \vee (\sim p \vee q) \equiv \sim p \vee q$$

$$(p \wedge q) \vee p \equiv p$$

نکته: قانون جذب:

ابتدا باید اشتراک دو دامنه را بیابیم:

$$D_f: -1 < x < 5 \quad \text{اشتراک} \rightarrow -1 < x < 3$$

$$D_g: -2 < x < 3$$

$$(f-g)\left(\frac{1}{4}\right) = f\left(\frac{1}{4}\right) - g\left(\frac{1}{4}\right)$$

$$f\left(\frac{1}{4}\right) = -\left(\frac{1}{4}\right)^2 - 1 = -\frac{1}{16} - 1 = -\frac{17}{16}$$

$$g\left(\frac{1}{4}\right) = \frac{1}{4}\left(\frac{1}{4}\right) - 2 = \frac{1}{16} - 2 = -\frac{31}{16}$$

$$\Rightarrow f\left(\frac{1}{4}\right) - g\left(\frac{1}{4}\right) = -\frac{17}{16} - \left(-\frac{31}{16}\right) = -\frac{17}{16} + \frac{31}{16} = \frac{14}{16} = \frac{7}{8}$$

نقطه رأس نمودار روی $x=2$ است که این نقطه، ریشه داخلی

قدرمطلق است:

$$2x - a = 0 \xrightarrow{x=2} 2(2) - a = 0 \Rightarrow 4 - a = 0 \Rightarrow a = 4$$

از طرفی محل تلاقی نمودار با محور y ‌ها برابر ۱۰ شده است، یعنی جایی که $x=0$ است:

$$y = |2x - 4| + b \xrightarrow{x=0, y=10} 10 = |2(0) - 4| + b$$

$$\Rightarrow 10 = |-4| + b \Rightarrow 10 = 4 + b \Rightarrow 10 - 4 = b \Rightarrow b = 6$$

و در نهایت:

$$a - b = 4 - 6 = -2$$

ریاضی و آمار

۲ ۱۰۱

$$16x^4 + 4x^2 + \frac{1}{16} + A = (4x^2 + a)^2, \frac{1}{16} + A = a^2$$

$$2(4x^2)(a) = 4x^2 \xrightarrow{\text{حذف } 4x^2} 2a = 1 \Rightarrow a = \frac{1}{2}$$

$$\frac{1}{16} + A = \left(\frac{1}{2}\right)^2 = \frac{1}{4} \Rightarrow A = \frac{1}{4} - \frac{1}{16} = \frac{4-1}{16} = \frac{3}{16}$$

۲ ۱۰۲

$$mx^2 + 3x + m^2 - 2 = 0 \Rightarrow \begin{cases} a = m \\ b = 3 \\ c = m^2 - 2 \end{cases}$$

شرط آن‌که در معادله درجه دوم ریشه‌های حقیقی معکوس یک‌دیگر باشند، آن است که $a = c$ باشد:

$$m = m^2 - 2 \Rightarrow m^2 - 2 - m = 0 \Rightarrow m^2 - m - 2 = 0$$

$$\Rightarrow (m+1)(m-2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} m+1=0 \Rightarrow m=-1 \\ m-2=0 \Rightarrow m=2 \end{cases}$$

$$m = -1 \text{ اگر } \rightarrow -x^2 + 3x - 1 = 0 \Rightarrow \Delta = (3)^2 - 4(-1)(-1) > 0$$

$$m = 2 \text{ اگر } \rightarrow 2x^2 + 3x + 2 = 0 \Rightarrow \Delta = (3)^2 - 4(2)(2) < 0$$

فقط $m = -1$ قابل قبول است، زیرا به‌ازای آن Δ معادله مثبت بوده و معادله دارای دو ریشه حقیقی است.

۳ ۱۰۳

ابتدا باید معادله سود را پیدا کنیم:

$$P(x) = R(x) - C(x) = \left(-\frac{4}{10}x^2 + 600x\right) - (200x + 3000)$$

$$= -\frac{4}{10}x^2 + 600x - 200x - 3000 = -\frac{4}{10}x^2 + 400x - 3000$$

$$x = \frac{-b}{2a} = \frac{-400}{2(-\frac{4}{10})} = \frac{200}{\frac{4}{10}} = \frac{2000}{4} = 500$$

$$\text{ماکزیم سود: } P(500) = -\frac{4}{10}(500)^2 + 400(500) - 3000$$

فاکتور از ۵۰۰

$$= 500 \left(-\frac{4}{10}(500) + 400\right) - 3000$$

$$= 500(200) - 3000 = 100000 - 3000 = 97000$$

۲ ۱۰۴

تعداد مسافران خروجی فرودگاه امام در سال ۹۸ ← دادگان

(مراجعه به فرودگاه)

گذراندن اوقات فراغت شهروندان استان لرستان ← مصاحبه

۳ ۱۰۵

مد داده‌ها عدد ۳۵ است. از طرفی پانزده داده داریم که داده هشتم، میانه است، یعنی عدد ۲۴. داده‌های کم‌تر از مد و بیشتر از میانه، عبارت‌اند از:

$$26, 27, 29, 34$$

که باید واریانس آن‌ها را حساب کنیم:

$$\bar{x} = \frac{26+27+29+34}{4} = \frac{116}{4} = 29$$

$$\sigma^2 = \frac{(26-29)^2 + (27-29)^2 + (29-29)^2 + (34-29)^2}{4}$$

$$= \frac{9+4+0+25}{4} = \frac{38}{4} = 9.5 \Rightarrow \sigma = \sqrt{9.5} \approx 3.08$$

۴ ۱۱۰

$$f(x) = \left[x^2 + \frac{2}{5}\right] + \left[x^2 - \frac{3}{4}\right]$$

$$f\left(\frac{1}{4}\right) = \left[\left(\frac{1}{4}\right)^2 + \frac{2}{5}\right] + \left[\left(\frac{1}{4}\right)^2 - \frac{3}{4}\right] = \left[\frac{1}{16} + \frac{2}{5}\right] + \left[\frac{1}{16} - \frac{3}{4}\right]$$

$$= \left[\frac{5+16}{80}\right] + \left[-\frac{11}{16}\right] = \left[\frac{21}{80}\right] + \left[-\frac{55}{80}\right] = 0 + (-1) = -1$$

بین صفر و -۱ بین صفر و یک

$$\text{sign}\left(f\left(\frac{1}{4}\right)\right) = \text{sign}(-1) = -1$$

از آن جا که در هر دو عبارت x^2 وجود دارد، پس مقدار $\left(-\frac{1}{4}\right)^2$ با $\left(\frac{1}{4}\right)^2$ یکسان است، یعنی $f\left(-\frac{1}{4}\right) = -1$ خواهد بود:

$$\Rightarrow \text{sign}\left(f\left(\frac{1}{4}\right)\right) + f\left(-\frac{1}{4}\right) = -1 + (-1) = -2$$

$$D_{f_1} = \{2, -1, 3\}$$

$$D_{f_2} = \{-1, 3, -2\}$$

$$\Rightarrow D_{f_1} \cap D_{f_2} = \{-1, 3\}$$

$$f_1 - f_2 = \{(-1, 4-5), (3, 2-(-4))\}$$

$$= \{(-1, -1), (3, 6)\}$$

$$f_2 = f_1 \times f_1 = \{(-1, (-1) \times (4)), (3, (6) \times (2))\}$$

$$= \{(-1, -4), (3, 12)\}$$

مجموعه اعضای برد تابع f_2 به صورت $\{-4, 12\}$ است.

۱ ۱۱۱

۱۱۲ روش اول: برای یافتن عدد شاخص کافی است یک نسبت تناسب ساده تشکیل دهیم:

$$\frac{x}{100} = \frac{975000}{260000} \Rightarrow x = \frac{975000 \times 100}{260000} = 375$$

دقت کنید: شاخص سال پایه (سال ۹۵) برابر ۱۰۰ است.

روش دوم: از آن جا که قیمت این کالا $275 \times 100 = 27500$ و $975000 - 260000 = 715000$ درصد رشد داشته، پس عدد شاخص برابر $100 + 275 = 375$ است.

۲ ۱۱۳

چون ساعت ۲۰، خارج داده‌های ثبت شده است، پس از برون یابی استفاده می‌کنیم:

$$\text{میانگین ساعات} = \frac{7+10+13+16+19}{5} = \frac{65}{5} = 13$$

$$\text{میانگین تعداد افراد} = \frac{38+70+120+80+92}{5} = \frac{400}{5} = 80$$

دو نقطه $(13, 80)$ و $(19, 92)$ را در نظر می‌گیریم:

$$m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{92 - 80}{19 - 13} = \frac{12}{6} = 2$$

با استفاده از نقطه $(13, 80)$ و شیب خط $m=2$ معادله خط را می‌نویسیم:

$$y = mx + n \xrightarrow{x=13, y=80} 80 = (2)(13) + n$$

$$\Rightarrow 80 - 26 = n \Rightarrow n = 54$$

$$y = mx + n \xrightarrow{n=54} y = 2x + 54$$

حال به جای x عدد ۲۰ را قرار می‌دهیم:

$$y = 20(2) + 54 = 40 + 54 = 94$$

۱ ۱۱۴

باید حالات زیر را در نظر بگیریم:

الف) ۳ داوطلب انسانی و یک داوطلب ریاضی و ۲ داوطلب تجربی

$$\binom{6}{3} \binom{3}{1} \binom{4}{2} = 20 \times 3 \times 6 = 360$$

ب) ۳ داوطلب انسانی و ۲ داوطلب ریاضی و یک داوطلب تجربی

$$\binom{6}{3} \binom{3}{2} \binom{4}{1} = 20 \times 3 \times 4 = 240$$

در نهایت طبق اصل جمع داریم: $360 + 240 = 600$ تعداد کل حالات

۱ ۱۱۵

فضای نمونه‌های آزمایش پرتاب یک سکه و دو تاس دارای $2 \times 6 \times 6 = 72$ برآمد است. یعنی $n(S) = 72$. حال، پیشامد مطلوب را می‌نویسیم:

$$A = \{(1, 3, 6), (1, 4, 5), (1, 5, 4), (1, 6, 3)\} \Rightarrow n(A) = 4$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{4}{72} = \frac{1}{18}$$

۱۱۶ فضای نمونه‌ای تولد سه فرزند $n(S) = 4^3$ است. این که هیچ دوتا از سه فرزند در یک فصل متولد نشده باشند، به معنی آن است که باید فرزندان در سه فصل مختلف به دنیا آمده باشند. از آن جا که یک سال، چهار فصل دارد، پس داریم:

$$P(A) = \frac{4 \times 3 \times 2}{4^3} = \frac{6}{16} = \frac{3}{8}$$

۲ ۱۱۷

«فهم مسئله» \Leftarrow گام اول (بیان مسئله)
مرتب کردن داده‌ها \Leftarrow گام چهارم (تحلیل داده‌ها)
روش نمونه‌گیری \Leftarrow گام دوم (طرح و برنامه‌ریزی)

۲ ۱۱۸

$$a_{n+1} = a_n + n, a_1 = 1$$

$$\xrightarrow{n=1} a_2 = a_1 + (1) = 1 + 1 = 2$$

$$\xrightarrow{n=2} a_3 = a_2 + (2) = 2 + 2 = 4$$

$$\xrightarrow{n=3} a_4 = a_3 + (3) = 4 + 3 = 7$$

$$\xrightarrow{n=4} a_5 = a_4 + (4) = 7 + 4 = 11$$

و در نهایت خواهیم داشت

$$a_8 = a_7 + 7 = \underbrace{a_6 + 6 + 7}_{a_7} = \underbrace{a_5 + 5 + 6 + 7}_{a_6} = 11 + 5 + 6 + 7 = 29$$

به عبارت دیگر:

$$1, 2, 4, 7, 11, 16, 22, 29, \dots$$

$$\underbrace{1}_{+1} \quad \underbrace{2}_{+2} \quad \underbrace{4}_{+3} \quad \underbrace{7}_{+4} \quad \underbrace{11}_{+5} \quad \underbrace{16}_{+6} \quad \underbrace{22}_{+7} \quad \underbrace{29}_{+8}$$

۱۱۹ اعداد سه‌رقمی دارای رقم یکان ۴، عبارت‌اند از:

$$104, 114, 124, 134, 144, \dots, 994$$

اما اعدادی که در این دسته بر ۴ بخش پذیر نیستند، عبارت‌اند از:

$$114, 134, 154, \dots, 994$$

یعنی با یک دنباله حسابی مواجه‌ایم که در آن $a_1 = 114$ و $d = 20$ است:

$$a_n = a_1 + (n-1)d \Rightarrow 994 = 114 + (n-1)20$$

$$\Rightarrow 994 - 114 = 20(n-1) \Rightarrow 880 = 20(n-1)$$

$$\xrightarrow{\div 20} 44 = n-1 \Rightarrow 44+1 = n \Rightarrow n = 45$$

۱۲۸ ۱ الف) فهرست آقای محمدی: ۱- خرید خودرو (انتخاب وی) ۲- خرید و فروش لوازم خانگی (هزینه فرصت) ۳- خرید و فروش تلفن همراه (ب) او در رابطه با انتخاب روش هزینه - فایده اشتباه نکرده است، اما ممکن است در تشخیص دقیق منافع و هزینه‌ها اشتباه کرده باشد.

۱۲۹ ۲ نوسازی و توسعه ایران در دوران پهلوی به صورتی ظاهری و سطحی و با صنایع مونتاژ انجام شد و درآمدهای نفتی هم با تبدیل ایران به بازار مصرفی کالاهای کشورهای پیشرفته، وابستگی دولت به آن و غفلت از اقتصاد مردمی، بیماری اقتصاد ایران را تشدید کرد. اصل ۴۴ به دو موضوع اصلی اشاره می‌کند: ۱- تقسیم اقتصاد ایران به سه بخش دولتی، خصوصی و تعاونی ۲- واگذاری بخشی از فعالیت‌های بخش دولتی به بخش‌های غیردولتی

۱۳۰ ۲ الف) خمس مالیات اسلامی با نرخ ثابت (۲۰٪) و زکات مالیات اسلامی با نرخ تصاعدی است. (ب) اصل ۴۷ عبارت است از «مالکیت شخصی که از راه مشروع باشد، محترم است و ضوابط آن را قانون معین می‌کند». (ج) یکی از معیارهای سنجش وضعیت توزیع درآمد، شاخص دهک‌ها است.

۱۳۱ ۳ الف) افزایش مقدار تولید سال دوم $1120 - 4200 = 5320$ افزایش مقدار تولید سال سوم $3263 - 4200 = 7463$ (ب) افزایش قیمت سال دوم $5600 - 5220 = 280$ افزایش قیمت سال سوم $7600 - 7463 = 137$ (ج) تورم سال دوم برابر ۲۸۰ است.

۱۳۲ ۳ الف، ب و ج) خدمات ارائه شده $52 \times \frac{1}{4} = 26$

تولید ناخالص داخلی $244 + 26 + 20 = 290$ میلیارد ریال
تولید خالص داخلی سرانه ریال $280,000,000,000 \div 700,000,000 = 400$ میلیارد ریال
تولید خالص ملی $(244 + 26 + 52) - 10 = 312$ میلیارد ریال

۱۳۳ ۴ شاخص‌های نشان‌دهنده تولید کل جامعه - اعم از تولید ناخالص ملی، تولید ناخالص داخلی و ... - برحسب پول سنجیده می‌شود و هم‌چنین حجم کل پول موجود در کشور، نقدینگی آن جامعه به شمار می‌رود.

۱۳۴ ۴ با دقت در شعارهای سال مشخص می‌شود که بیش از نیمی از شعارهای سال به موضوع اقتصاد مربوط است، به طور مثال در سال ۹۰ و ۹۱ به ترتیب بر جهاد اقتصادی و تولید ملی تأکید شده است.

۱۳۵ ۴ الف) اطمینانی که مردم به ارزش پول در مبادلات دارند، پشتوانه پول به شمار می‌رود. امروزه پول‌ها پشتوانه‌ای جز قدرت اقتصادی کشور ندارند؛ در واقع قدرت اقتصادی کشور سطح تولید کالا و خدمات در کشور را نشان می‌دهد.

(ب) به سیاست‌هایی که دولت از طریق بانک مرکزی برای مدیریت حجم پول و حفظ ارزش آن اعمال می‌کند، سیاست‌های پولی می‌گویند.

علوم و فنون ادبی

۱۳۶ ۴ با در نظر داشتن مواردی چون کاربرد وجه وصفی، مطابقت صفت و موصوف به تقلید از عربی، جمع بستن واژه‌های فارسی با «ات» می‌توانیم این عبارت را متعلق به نثر دوره هندی بدانیم.

۱۲۰ ۴ اگر a و b سه جمله متوالی دنباله هندسی باشند، همواره $b^2 = ac$ است:

$$\sqrt{x} - 3, 4, \sqrt{x} + 3 \Rightarrow (4)^2 = (\sqrt{x} - 3)(\sqrt{x} + 3)$$

$$\Rightarrow 16 = (\sqrt{x})^2 - (3)^2 \Rightarrow 16 = x - 9 \Rightarrow 16 + 9 = x \Rightarrow x = 25$$

پس جملات دنباله به صورت:

$$\sqrt{25} - 3, 4, \sqrt{25} + 3 \Rightarrow 2, 4, 8, \dots$$

$$a_1 = 2, r = \frac{4}{2} = 2, S_n = ? \quad n = 8$$

$$S_n = \frac{a_1(r^n - 1)}{r - 1} \Rightarrow S_8 = \frac{2(2^8 - 1)}{2 - 1} = 2(256 - 1) = 2 \times 255 = 510$$

اقتصاد

۱۲۱ ۱ در صورت بروز تورم در جامعه، پول نمی‌تواند حفظ ارزش کند و وسیله مناسبی برای پرداخت‌های آتی نیست. قدرت خرید پول به سطح عمومی قیمت‌ها در جامعه بستگی دارد؛ هر چه سطح عمومی قیمت‌ها افزایش یابد، قدرت خرید پول کاهش می‌یابد و برعکس.

۱۲۲ ۴ گوشی موبایل ← کالای بادوام مصرفی
کامیون شرکت‌های باربری ← کالای سرمایه‌ای
گوجه در کارخانه تولید رب گوجه‌فرنگی ← کالای واسطه‌ای

۱۲۳ ۳ الف) هزینه استهلاک $960 \div 12 = 80$
(ب) $80 \times 4 = 320$

$320 \times \frac{1}{100} = 32$
مجموع هزینه استهلاک ۴ سال آخر $320 - 32 = 288$
(ج) $960 \times \frac{1}{100} = 96$
قیمت جدید کالا $960 - 96 = 864$

۱۲۴ ۱ الف) بانک‌ها با ایجاد چک حجم پول در گردش را کاهش دادند.

(ب) وظیفه سازمان‌ها و نهادهای اقتصادی بین‌المللی، رونق روابط بین‌المللی و بازرگان کلان اقتصادی و حفظ حقوق آن‌ها در تجارت جهانی می‌باشد. (ج) امروزه اطمینان مردم به ارزش پول در مبادلات به وسیله افزایش توان اقتصادی از طریق بالا بردن سطح تولید محقق می‌شود.

۱۲۵ ۳ $33,000,000 \times \frac{12}{100} = 3,960,000$
 $33,000,000 - 3,960,000 = 29,040,000$
 $46,000,000 \times \frac{20}{100} = 9,200,000$
 $46,000,000 - 9,200,000 = 36,800,000$

۱۲۶ ۲ مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی شامل: «درون‌زایی»، «برون‌گرایی» و گسترش ارتباطات، «پیشرو، مولد و فرصت‌ساز»، «مدیریت مصرف و بهره‌وری حداکثری» و ... است.

۱۲۷ ۴ الف، ب و ج)

نقدینگی $450 + 90 + 360 = 900$
میزان پول $450 + 90 = 540$
غیردیداری $360 - 120 = 240$
پس انداز $240 - 83 = 157$

۱۴۷ ۱ تشخیص: تبسم غنچه / خنده گل‌ها

تشبیه: شیر صبح (اضافه تشبیهی)

حس آمیزی: شیرینی تبسم (نسبت دادن حس چشایی به تبسم)

تناسب: شیرینی، شیر، شکر / غنچه، گل

کنایه: شکر گذاشتن کنایه از بسیار مطلوب و دلخواه جلوه دادن

توجه: هر چند درس دوازدهم کتاب علوم و فنون ۳ در فهرست حذفیات سازمان سنجش قرار دارد اما با توجه به این‌که آرایه‌های حس آمیزی اسلوب معادله و حسن تعلیل در درس‌های کتاب علوم و فنون یازدهم هم‌چنین در کتاب‌های فارسی عمومی مورد بررسی قرار گرفته‌اند از پرداختن به این موضوعات پرهیز نکردیم و بی‌شک طراحان کنکور نیز از این رویه پیروی خواهند کرد.

۱۴۸ ۳ بررسی آرایه‌ها:

جناس ناقص اختلافی: دست، است

استعاره مکنیه: خوان گردون / نسبت دادن دق کردن به ماه

کنایه: لقمه و نان از دست کسی گرفتن کنایه از بهره‌مندی و روزی خوردن از کسی
تشبیه تمثیل (اسلوب معادله): لقمه بیرون کردن / دست خسیسان / مشکل بودن = نان گرفتن / خوان گردون / دق کردن ماه نو

نغمه حروف: تکرار صامت «ن» (۸ بار)

۱۴۹ ۲ بررسی آرایه‌های بیت‌ها:

کنایه (بیت «الف»): سیر چشم بودن: کنایه از حرص و طمع نداشتن / شأن یا نقش چیزی را شکستن: کنایه از بی‌اعتبار کردن آن
تلمیح (بیت «د»): اشاره به داستان حضرت یوسف (ع)
تضاد (بیت «ه»): کلید ≠ قفل

تشبیه بلیغ اضافی (بیت «ب»): سفال جسم (اضافه تشبیهی)

استعاره مکنیه (بیت «ج»): جان‌بخشی به بحر و دریا

۱۵۰ ۲ د تشبیه فشرده: تیغ خاموشی / تیغ زبان

ه) واج آرایی: تکرار صامت‌های «ن» (۶ بار)، صامت «ب» (۵ بار) و صامت «ر» (۵ بار)

و) اشتقاق: دیده، ندیده

توجه: هر چند درس دوازدهم کتاب علوم و فنون ۳ در فهرست حذفیات سازمان سنجش قرار دارد اما با توجه به این‌که آرایه‌های حس آمیزی اسلوب معادله و حسن تعلیل در درس‌های کتاب علوم و فنون یازدهم هم‌چنین در کتاب‌های فارسی عمومی مورد بررسی قرار گرفته‌اند از پرداختن به این موضوعات پرهیز نکردیم و بی‌شک طراحان کنکور نیز از این رویه پیروی خواهند کرد.

۱۵۱ ۳ واژگان قافیه: نبی و ولی / عیب قافیه: در این بیت، با حذف

حروف الحاقی (مصوت ی)، «نب» و «ول» باقی می‌ماند که هم‌قافیه نیستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) واژگان قافیه: نگریست و بگریست / حروف اصلی: یست / قاعده: (۲)

۲) ردیف: دانند / واژگان قافیه: طیبیان و حبیبان / حروف الحاقی: ان / حروف اصلی: یب / قاعده: (۲)

۴) ردیف: می‌بینم / واژگان قافیه: کرمت و قدمت / حروف الحاقی: ت / حروف اصلی: م / قاعده: (۲)

توجه! در کتاب درسی به صورت مستقیم به حروف الحاقی پرداخته نشده، اما با توجه به شیوه طراحی سازمان سنجش در آزمون سراسری سال ۹۸ از ابیاتی استفاده کردیم که در آن‌ها حروف الحاقی وجود دارد.

۱۳۷ ۴ با توجه به استفاده طبیعی و در حد اعتدال از آرایه‌های ادبی،

سادگی قافیه، به کارگیری تشبیهات حسی در توصیفات، غلبه روح شادی و نشاط و خوش باشی، واقع‌گرایی و توصیفات طبیعی، ساده، محسوس و عینی هم‌چنین زمینی بودن معشوق و سادگی فکر و کلام می‌توان این ابیات را متعلق به سبک خراسانی بدانیم که منوچهری از شاعران آن است.

۱۳۸ ۱ در نثر دوره سامانی تکرار اسم یا فعل به ضرورت معنی رواج

داشت و حذف افعال به قرینه مربوط به نثر دوره غزنوی و سلجوقی است.

۱۳۹ ۱ تمامی موارد درست ذکر شده است.

۱۴۰ ۲ بدایع الوقایع در دوره هندی در در ماوراءالنهر به رشته تحریر

در آمد.

۱۴۱ ۳ ابوالقاسم لاهوتی و فرخی یزدی شاخص‌ترین شاعران در حوزه

دفاع از کارگران و ضعیفان بودند.

۱۴۲ ۳ احسن التواریخ: حسن بیگ روملو

دلایزتر از سبز: علی مؤذنی

بره گمشده راعی: هوشنگ گلشیری

مدار صفر درجه: احمد محمود

تنگسیر: صادق چوبک

۱۴۳ ۴ استعاره مصرّحه (بیت «ج»): آتش: استعاره از عشق

تضاد (بیت «و»): آشنا ≠ بیگانه

کنایه (بیت «ب»): «دست فروشستن» کنایه از ترک کردن / «دست دادن» کنایه از به وجود آمدن فرصت

ایهام تناسب (بیت «الف»): پروانه: ۱- اجازه (✓) ۲- نوعی حشره (×)
تناسب با شمع

جناس تام (بیت «ه»): که (ضمیر) و که (حرف ربط)

تشبیه بلیغ (بیت «د»): تشبیه دل به قصر شیرین

۱۴۴ ۲ واج آرایی: تکرار صامت «ن» / اغراق: اغراق در توصیف تنگی

دهان / حسن تعلیل: شاعر علت تنگی دهان یار را موقّقت شاه و ممدوح در مهار فتنه می‌داند.

توجه: هر چند درس دوازدهم کتاب علوم و فنون ۳ در فهرست حذفیات سازمان سنجش قرار دارد اما با توجه به این‌که آرایه‌های حس آمیزی اسلوب معادله و حسن تعلیل در درس‌های کتاب علوم و فنون یازدهم هم‌چنین در کتاب‌های فارسی عمومی مورد بررسی قرار گرفته‌اند از پرداختن به این موضوعات پرهیز نکردیم و بی‌شک طراحان کنکور نیز از این رویه پیروی خواهند کرد.

۱۴۵ ۲ استعاره مصرّحه: چرخ استعاره از آسمان و روزگار

استعاره مکنیه: جان‌بخشی به آسمان، روزگار و تیشه

جناس تام: داد (حق)، داد (فعل)

تشبیه: خود به تیشه و نیز به فرهاد کوهکن

کنایه: شیرین کردن دهان با خون کنایه از رنج و آزار بسیار رساندن

۱۴۶ ۴ اشتقاق: —

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) تضاد: دوزخ ≠ بهشت

۲) تشبیه: مخاطب به مار / دیوار ... زندگی (اضافه تشبیهی)

۳) تلمیح: اشاره به داستان اسکندر و جست‌وجوی او برای یافتن آب زندگی

۱۵۶ ۳

بی	گا	ن	گ	رت	خا	ند	چن	خیش	ت	نت	دا	ند
-	-	U	U	-	-	-	-	U	U	-	-	-
خش	با	ش	ک	را	مت	دای	کز	خیش	پ	را	ند	دت
-	-	U	U	-	-	-	-	U	U	-	-	-
		مستفعل		مفعول		مستفعل		مفعول				

(= مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن)

۱۵۷ ۲

تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند (ز) / تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند (ز)

بلند بودن هجای پایان مصراع (و)	تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند (ز)	تغییر کمیت مصوت بلند به بلند (ز)	تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند (ز)	به کاربردن فاعلاتن به جای فاعلاتن (و)
↓	↓	↓	↓	↓
زال	س	و	د	ش
U	U	U	U	U
غ	س	و	د	ش
U	U	U	U	U
رنگ	ر	ر	ر	ر
U	U	U	U	U

↑

بلند بودن هجای پایان مصراع (و)

بلند بودن هجای پایان مصراع (و)

بلند بودن هجای پایان مصراع (و)	تغییر کمیت مصوت بلند به بلند (ز)	تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند (ز)	تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند (ز)	بلند بودن هجای پایان مصراع (و)
↓	↓	↓	↓	↓
آ	و	ط	ب	ر
U	U	U	U	U
چ	و	ی	و	ک
U	U	U	U	U
لنگ	د	د	د	د
U	U	U	U	U

↑

بلند بودن هجای پایان مصراع (و)

بلند بودن هجای پایان مصراع (و)

فعلن

فعلاتن

فعلاتن

فعلاتن

۱۵۸ ۳ تقطیع ابیات سؤال:

(د)

به کار بردن فاعلاتن به جای فاعلاتن

گر	ک	را	مت	ت	ش	ما	رند	ب	ی	مس	تی	را
-	-	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-
از	چ	در	مع	ر	ض	ار	با	پ	ک	ما	تا	بند
-	-	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-
		فعلن		فعلاتن		فعلاتن		فعلاتن		فعلن		

به کار بردن فاعلاتن به جای فاعلاتن

۱۵۲ ۳ ردیف: می‌نگرم / واژگان قافیه: «را» و «خدا» / حرف اصلی:

مصوت بلند «ا» / قاعده: (۱)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ردیف: شکوفه / واژگان قافیه: «زیور» و «افسر» / حروف اصلی: «ت-ر» /

قاعده: (۲) (مصوت + صامت)

(۲) ردیف: فروخته / واژگان قافیه: «نان» و «جان» / حروف اصلی: «ان» /

قاعده: (۲) (مصوت + صامت)

(۴) ردیف: - / واژگان قافیه: «گلزار» و «بیدار» / حروف اصلی: «ار» / قاعده: (۲)

(مصوت + صامت)

توجه! در کتاب درسی به صورت مستقیم به حروف الحاقی پرداخته نشده اما

با توجه به شیوه طراحی سازمان سنجش در آزمون سراسری سال ۹۸ از ابیاتی

استفاده کردیم که در آن‌ها حروف الحاقی وجود دارد.

۱۵۳ ۲ تقطیع گزینه (۲):

چُن	ما	د	گ	ری	دا	زد	آ	ف	ن	ب	هر	جا	بی
-	-	U	U	-	-	-	-	-	U	U	-	-	-
آ	ف	ن	ب	هر	جا	بی	چُن	ما	د	گ	ری	دا	زد
-	-	U	U	-	-	-	-	-	U	U	-	-	-
		مفعول		مفاعیلن		مفاعیلن		مفعول		مفاعیلن			

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفعول مفاعیل مفاعیل فعلن

(۳) مفاعیل فاعلاتن مفاعیل فعلن

(۴) فاعلاتن فاعلاتن فعلن

۱۵۴ ۳ تقطیع گزینه (۳):

تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

بر	د	ل	ر	ن	دا	ر	ز	ا	گر	آ	ز	ر	هاست
-	U	U	-	-	U	-	-	-	-	-	-	-	-
پا	ر	سا	یا	با	ری	یز	ر	چ	را	آ	ز	د	اند
-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-
		فعلاتن		فعلاتن		فعلاتن		فعلاتن		فعلاتن		فعلن	

تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه

۱۵۵ ۱ بررسی وزن ابیات:

(الف) ۱- مفتعلن فاعلن // مفتعلن فاعلن

۲- مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فع

(ب) ۱- مفعول فاعلاتن // مفعول فاعلاتن (مستفعلن فاعلن // مستفعلن فاعلن)

۲- مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن (مستفعلن مفاعیل مستفعلن فعل)

(ج) ۱- مفاعیل فاعلاتن مفاعیل فاعلن

۲- مفاعیل فاعلاتن // مفاعیل فاعلاتن

(د) ۱- مفتعلن مفاعیل // مفتعلن مفاعیل

۲- مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

بررسی وزن در سایر گزینه‌ها:

(۱) مفعولٌ مفاعیلٌ مفاعیلٌ فعولن (مستفعلٌ مستفعلٌ مستفعلٌ مستف) (الف)

(۳) مفعولٌ فاعلاتن // مفعولٌ فاعلاتن (مستفعلن فعولن // مستفعلن فعولن)

(۴) مفعولٌ مفاعلن فعولن (مستفعلٌ فاعلاتٌ فعولن)

۱۶۱ ۳ مفهوم گزینه (۳): دم غنیمت شمیری

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: ترک تمایلات نفسانی پیش از مرگ

۱۶۲ ۲ مفهوم گزینه (۲): پناه‌بخشی عشق / عشق سبب رهایی از

حوادث است.

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: در معرض حوادث بودن عمر

۱۶۳ ۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): عشق موجب

سربلندی و کمال است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) برتری زیبایی معشوق بر زیبایی‌های طبیعت

(۲) بی‌قدری عاشق نزد معشوق

(۳) تقابل عشق و عقل

۱۶۴ ۲ مفهوم مشترک ابیات در گزینه (۲): حال عاشق را فقط

عاشق می‌فهمد.

مفهوم سایر ابیات:

(ب) رسوایی عاشق / حال عاشق از ظاهر او پیداست. / ویرانگری عشق

(ج) غم‌پرستی عاشق / خودآزاری عاشق / ارزش غم عشق

(و) تحذیر از عاقبت وخیم عاشقی / دشواری راه عشق

۱۶۵ ۲ مفهوم گزینه (۲): ناپایداری عمر

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: عدم امکان درک راز هستی

زبان عربی (اختصاصی)

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه یا تعریب یا مفهوم مشخص کن

(۱۷۴-۱۶۶):

۱۶۶ ۲ ترجمه کلمات مهم: اللّٰه: خداوند / الّٰذی: کسی است که /

یُوسِلُ: می‌فرستد / الرّیّاح: باده‌ها را / فِتْنِیْوُ: و برمی‌انگیزاند / سَحَاباً: ابری را /

فَیْنِسْطَهٗ: آنگاه آن را می‌گستراند / فی السّماء: در آسمان

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «الّٰذی» در نقش خبر است و باید به صورت «کسی است که» ترجمه شود، «سَحَاباً» نکره است.

(۳) «الرّیّاح» معرفه است نه نکره.

(۴) «سَحَاباً» نکره است.

۱۶۷ ۳ ترجمه کلمات مهم: هَجْرَتِیْ: از من دوری گزیدی، مرا ترک

گفتی / مَرَّزْتُ حِیَاتِیْ: تمریراً: زندگی‌ام را بی‌شک تلخ کردی / وَلَکِنْ: امّا / قلبی:

دل من / یَقُولُ: می‌گوید / اِنَّکِ یَوْمًا آتِیَةٌ: که تو روزی می‌آیی

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «با دوریت» کاملاً نادرست است: «هَجْرَت» فعل است و باید به صورت فعل ترجمه شود، «ک» در «اِنَّکِ» ترجمه نشده است.

(۲) «بر من» اضافی است، «آن» اضافی است و «یوماً» نکره است.

(۴) ضمیر «ی» در «حیاتی» ترجمه نشده است، «مَرَّزْتُ» صیغه للمخاطبة

است، «آن روز» (← روزی)

(الف)

دَم	دِیْد	نَد	رَت	سَا	رَخ	فُ	زَل	نَز	رَو	بُ
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U
شَدَن	پَو	ش	پَو	مَه	لِ	بُ	سَن	مَه	بَر	کِ
U	-	U	-	-	U	U	-	-	-	U
					↓					
					↑					
فَعولن				مفاعیلن					مفاعیلن	

تغییر کَمِیَّتِ مَصَوْتِ
کوتاه به بلند

(ب)

تغییر کَمِیَّتِ مَصَوْتِ بلند به کوتاه

شَد	دِر	مِی	جَا	ثُ	لِ	لَع	رَز	گَ	فِی	صَا	یِ	فِی	صَو
-	U	-	-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-
					↓						↓		
					↓						↓		
نَد	کَ	نَف	تَا	رَس	پَ	وِی	نِ	یَا	مِ	دِر	رَا	تِن	خِش
U	-	-	-	U	-	-	U	-	-	-	-	U	-
							↓						
فَاعِلن				فَاعِلاتن			فَاعِلاتن					فَاعِلاتن	

(ج)

شَسْت	نِ	لِ	زَه	نَن	گَر	وَ	زِی	خِی	نَد	نِ	فَت	ثُ	مَد
U	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	U
نَد	هَی	شَا	رِ	سِی	أ	تَر	بُو	کُ	جُ	هَم	جُ	گَر	أ
U	-	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U
فَعِلن				مفاعِلن				فَاعِلاتن				مفاعِلن	

۱۵۹ ۳ بررسی وزن ابیات گزینه (۳):

(ب) مفعولٌ مفاعِلن فعولن (مستفعلٌ فاعلاتٌ مستف)

(د) مفعولٌ مفاعیلٌ مفاعیلٌ فعولن (مستفعلٌ مستفعلٌ مستفعلٌ مستف)

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

(الف) مفعولٌ فاعلاتن / مفعولٌ فاعلاتن (مستفعلن فعولن / مستفعلن فعولن)

(ج) مفعولٌ مفاعیلن / مفعولٌ مفاعیلن (مستفعلٌ مفعولن / مستفعلٌ مفعولن)

نکته: وزن‌های ابیات «الف» و «ج» همسان دولختی‌اند.

۱۶۰ ۲ تقطیع گزینه (۲):

مَن	عِش	قِ	مَن	زَند	دَهِ	لِ	عِش	قِ	مَن	زَند	دَهِ	لِ	عِش	قِ	مَن
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U
رِیْم	تَد	کَم	تَد	أَز	خَا	کِ	تَر	بِیْش	خَا	کِ	بِیْش	خَا	کِ	بِیْش	خَا
U	-	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U
فَاعِلن				مفاعِلن				فَاعِلاتن					مفاعِلن		

(مستفعلن مفاعِل مستفعلن فعل)

■ گزینه درست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۱۷۷ - ۱۷۵):

۱۷۵ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) اسم إِنَّ و مرفوع ← اسم إِنَّ و منصوب
(۲) مَبْنِي ← معرب
(۳) فعل نَهِي ← فعل نفي

۱۷۶ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) مزید ثلاثی ← معرّذ ثلاثی «يَعْدُو» مجهول از فعل «عَدَّ، يَعْدُو» است.
(۲) اسم تفضیل ← اسم تفضیل نیست.
(۳) اسم فاعل ← «العالم: دنیا» اسم فاعل نیست. «العالم: دانشمند» اسم فاعل است.

۱۷۷ ۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) متعدّد ← لازم / الجملة الاسميّة ← الجملة الفعلية
(۲) اسم تفضیل للمذكر ← اسم تفضیل للمؤنث (بر وزن «فعلی»)
(۳) مفرد مذکر ← مثنی مذکر (در اصل «طمرین» بوده است).
■ گزینه مناسب را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۱۸۵ - ۱۷۸):

۱۷۸ ۱ در گزینه (۱)، «لا تَنَفَّرُوا» درست است: تَفَعَّلَ، تَفَعَّلَ، تَفَعَّلَ.

۱۷۹ ۴ ترجمه و بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) مُرَافِق (همراه): مکان‌هایی مانند سرویس بهداشتی که همه مردم از آن بهره‌مند می‌شوند! [این تعریف «المُرافِق العامة» است].
(۲) فَرِيَسَة (طعمه): حیوانی وحشی که حمله می‌کند و قربانی خود را می‌خورد! [این تعریف «مُفترِس» است].
(۳) سَدَاد (درست و محکم): پارسایی و تقوا در گفتار و کردار! [نادرست است].
(۴) ذَكَر (مرد): جنسیتی که نمی‌زاید و متضادش «أنثی: زن» است! [درست است].

۱۸۰ ۱ در گزینه (۱) «بَنُونَ» جمع مذکر سالم است. در سایر گزینه‌ها

«المدفون» مفرد، «والِدَي» مثنی و «مساکین» جمع مکسر «مسکین» هستند.

۱۸۱ ۲ بررسی گزینه‌ها:

- (۱) الالتزام (افتعال) / التلخّص (تفعل)
(۲) تعلّم (تفعل) / تأثیر (تفعیل) / تحسین (تفعیل)
(۳) الإعلان (إفعال) / الامتحانات (افتعال)
(۴) تبادُل (تفاعل) / الاقتصاد (افتعال)

۱۸۲ ۳ «تحذیر» یعنی «هشدار دادن، برحذر داشتن». به خاطر

بسیارید ساختار «إيّاك، إيّاكم و ... + اسم یا فعل» معنای تحذیر و هشدار را دارد. ترجمه گزینه (۳): از عصبانیت بپرهیز زیرا آن مایه تباهی است!

۱۸۳ ۴ در گزینه (۴) «مَنْ» ادات شرط است و «تُدخِلُ» فعل شرط و

«قد أخزيتة» جواب شرط است. در گزینه (۱) اصلاً ادات شرطی نداریم. در گزینه (۳) «ما» نافیه است. دقت کنید در گزینه (۲) «ما» شرطیه نیست؛ چون جواب آن - که یک جمله اسمیه است - با حرف «ف» نیامده است.

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) کسی که به خاطر اهدافش تلاش کرد، پیروز شد!
(۲) آنچه از من شنیدی، قصه‌ای تخیلی نیست!
(۳) بنده برای خداوند اخلاص نورزید مگر آن که حکمت بر زبانش جاری گشت!
(۴) «پروردگارا! همانا هر که را تو در آتش وارد کنی، بی‌شک او را خوار گردانده‌ای!»

۱۶۸ ۴ ترجمه کلمات مهم: قلب لیستی فیه: قلبی که در آن نیست /

شيء من الحكمة: چیزی از حکمت / كبيت حَرِب: مانند خانه‌ای خراب است / فَتَعَلَّمُوا: پس علم بیاموزید / لا تَمُوتُوا: نمیرید / جَهَالاً: نادانان (در متن به صورت مفرد ترجمه می‌شود).

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

- (۱) «آن» اضافی است، «لیس: نیست»، نه «یافت نشود».
(۲) حرف تشبیه «ك» ترجمه نشده است.
(۳) «لیس: نیست» نه «نبوده است».

۱۶۹ ۱ ترجمه کلمات مهم: إن: اگر، چنانچه / لم نصل: نرسیم / إلى

الملعب: به ورزشگاه / قبل الساعة الثانية: پیش از ساعت دو / فسوف يموتی: پُر خواهد شد / من المتفرجين: از تماشاچیان

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

- (۲) «لم نصل» چون فعل شرط است، به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌شود: نرسیم، «سوف يموتی» باید مستقبل ترجمه شود.
(۳) «الساعة الثانية: ساعت دو». [قبل دو ساعت: قبل ساعتین]
(۴) «الساعة الثانية: ساعت دو» نه «دو ساعت».

۱۷۰ ۴ ترجمه کلمات مهم: لئتماسیح طريقة غريبة: تمساح‌ها روشی

عجیب دارند / في تنظيف الأسنان: در تمیز کردن دندان‌ها / فهي تسمع: زیرا اجازه می‌دهند / لطائر: به پرنده‌ای / بالدخول: ورود / في قیماها: به دهانشان / فینقرو: و نوک می‌زند / بقایا الطعام: باقی مانده‌های غذا را

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

- (۱) ضمیر «شان» در «دندان‌هایشان» اضافی است.
(۲) بهتر است حرف جرّ «لی» «دارد» ترجمه شود نه «برای»، «بقایا الطعام» نادرست ترجمه شده است، عدم ترجمه «فهی: زیرا».
(۳) «تنظیف: پاکیزه کردن» نه «پاکیزه شدن»، «بقایا» جمع است اما مفرد ترجمه شده است، «الطعام» مفرد است اما جمع ترجمه شده است.

۱۷۱ ۳ یک نکته‌ای در کنکور ۹۸ مطرح شد و آن این است که در

ترجمه جملات با «إن» اگر از واژه‌های تأکیدی استفاده می‌کنیم، باید آن را در ابتدای جمله بیآوریم. بنابراین گزینه (۳) درست است و سایر گزینه‌ها واژه تأکیدی را ابتدای جمله نیآورده‌اند و نادرست‌اند.

۱۷۲ ۱ کُلّ حال: هر حالی: نه «همه احوال»، «لاینسی: مضارع

منفی است، نه نهی»

۱۷۳ ۲ «دوستی داشتم: كان لي صديق». در گزینه (۱) «لي صديق»

یعنی «دوستی دارم». در گزینه‌های (۱) و (۳)، «از جمله» معادلش «منها» است نه «ک: مانند». هم‌چنین در گزینه (۴)، «تكلّم» ماضی است و باید مضارع باشد.

۱۷۴ ۴ ترجمه و بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) اگر باقی‌مانده استخوان مرا بیسویی، بوی دوستی و عشق را می‌یابی! ← تأکید مصرع عربی بر روی «تداوم دوستی و عشق حتی پس از مرگ» است. اما بیت مقابل تأکیدش «داغ دل عشاق از دوری و بی‌اعتنایی محبوب» است.
(۲) از آب انبارها درباره کاروانی پرس که در دشت‌ها تشنه و سرگردان هستند! ← تأکید مصرع عربی بر روی «حال انسان‌های در سختی افتاده» است. اما بیت مقابل تأکیدش بر «تمایل به برگشت به وطن و بودن با محبوب» است.
(۳) دوستان من از من دوری گزیدند همان‌طور که دشمنانم می‌خواهند! ← دقت کنید، در بیت مقابل «دشمن، عامل و باعث جدایی بوده‌است» ولی در مصرع عربی چنین مطلبی دیده نمی‌شود!
(۴) و گاهی چشمه زندگی در تاریکی‌ها جست‌وجو می‌شود! ← کاملاً با بیت مقابل تناسب دارد.

۱۹۳ ۳ معاویه و حاکم منصوب او در مدینه و مکه، به اقدام‌های مختلفی از قبیل تطمیع و تهدید متوسل شدند تا بزرگان این دو شهر را به بیعت با یزید وادار کنند و به‌جز امام حسین (ع) و عبدالله بن زبیر، دیگران را ناگزیر به بیعت نمودند.

۱۹۴ ۱ تهاجم ژرمن‌ها به امپراتوری روم غربی از نظر اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آثار و پیامدهای زیادی داشت. این یورش‌ها موجب افول شهرنشینی، رکود تجارت و گسترش زندگی روستائینی شد. بیشتر شهرهای اروپای غربی که بر پایه تجارت رونق گرفته بودند، به سرعت رو به انحطاط نهادند و متروکه شدند. بازرگانان و صنعتگران شغل خود را رها کردند و به مکان‌های امن گریختند. تعلیم و تربیت و فعالیت‌های فرهنگی از رونق افتاد و بیشتر مدارس تعطیل شد. به مرور زمان علوم، ادبیات، معماری و هنر یونانی و رومی از یاد رفت.

تذکر: با مسیحی شدن فرانک‌ها و حمایت آنان از پاپ، مسیحیت در قرون وسطا نیز گسترش بسیاری یافت.

۱۹۵ ۲ پس از آن‌که حکومت سلجوقی دچار ضعف و انحطاط شد، اتسز، حاکم خوارزم ادعای استقلال کرد. جانشین او، تکش با شکست دادن طغرل سوم، آخرین سلطان سلجوقی، بر بخش وسیعی از ایران تسلط یافت.

تذکر: گزینۀ (۱) از اقدامات محمود غزنوی و گزینۀ (۴) از اقدامات سلطان محمد خوارزمشاه است.

۱۹۶ ۴ نادر پس از این‌که به سلطنت رسید، برای حل مشکلات سیاسی و مذهبی، به ویژه رفع اختلافات مذهبی با عثمانی، بسیار تلاش کرد.

۱۹۷ ۱ علیقلی خان سردار اسعد، برادرش مصمصام‌السلطنه، ایل خان بختیاری را به هواداری از مجلس و مشروطه فراخواند. جنگاوران ایل بزرگ بختیاری پس از تصرف اصفهان به قصد تسخیر پایتخت به حرکت درآمدند. سرانجام نیروهای بختیاری به فرماندهی سردار اسعد و مجاهدان گیلانی با هدایت محمدولی خان تنکابنی و بیرم‌خان ارمنی در عملیاتی هماهنگ تهران را فتح کردند. با پناهندگی محمدعلی شاه به سفارت روسیه، دوره استبداد صغیر به سر آمد (تیر ۱۲۸۸).

۱۹۸ ۴ روستائیان بی‌زمین اغلب روی اراضی مالکان کار می‌کردند. آنان در ازای بهره‌برداری از ملک ارباب، گاه تا یک سوم محصول را به عنوان بهره مالکانه به او تحویل می‌دادند. بخشی را نیز به عنوان مالیات به دولت می‌پرداختند و بخشی هم سهم خودشان می‌شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) روستائیان بی‌زمین در ازای بهره‌برداری از ملک ارباب، گاه تا یک سوم محصول را به عنوان بهره مالکانه به او تحویل می‌دادند.
(۲) شیوۀ تولید خرده‌کالایی دولتی و خصوصی، ویژه اقتصاد شهری بود.
(۳) گوشت، پوست، پشم، گلیم، لبنیات و ... محصولات مهم شیوۀ تولید شبانکارگی بود.

۱۹۹ ۴ در پی هجوم ارتش نازی به خاک شوروی، حفاظت از منابع نفت باکو برای روس‌ها و منابع نفت جنوب ایران برای انگلیسی‌ها اهمیت حیاتی یافت.

۲۰۰ ۲ رضا شاه پس از مسافرت به ترکیه و آشنایی با آتاتورک، رئیس جمهور آن کشور، به تقلید از او به مبارزه با همه سنت‌های اسلامی پرداخت. او در این راه حتی مأموران مخصوص در کوچه و خیابان شهر گماشت که وظیفه داشتند به زور چادر را از سر زنان بکشند. رضا شاه برای تضعیف روحانیت، دستور داد که روحانیون نیز لباس‌های مخصوص خود را کنار بگذارند. به دستور وی، دفترخانه‌های شرعی تعطیل شدند و دخالت روحانیون در مسائل اجتماعی اکیداً ممنوع اعلام شد. عزاداری سیدالشهدا قَدغن شد و از انجام پذیرفتن بسیاری از آداب مذهبی به شدت جلوگیری به عمل آمد.

۱۸۴ ۲ «لَشْتُ» صیغۀ للمتکلم وحده از «لِیْسَ» و فعل ناقص است. دَقْتُ کنید در گزینۀ (۱) «ساؤوا: حرکت کردند» از افعال ناقصه نیست؛ «صارَ» از افعال ناقصه است. در گزینۀ (۳) هم «صارَ، یَصیرُ» از افعال ناقصه است نه «صیرت: گردانید». در گزینۀ (۴) هم «کاد: نزدیک بود» از افعال ناقصه نیست.

۱۸۵ ۳ قرار است در جای خالی مفعول مطلق نوعی بیاوریم. در گزینۀ (۱) اصلاً مصدر فعل به نادرستی آمده است و کنار گذاشته می‌شود. مفعول مطلق نوعی بعدش یا مضاف‌إلیه می‌آید یا صفت. در گزینۀ (۴) بعد مصدر (تعايشاً) هیچ چیز نیامده است. در گزینۀ (۲) هم «معاونین» حال است نه صفت برای مصدر «تعايشاً» که مفعول مذكر است.

تاریخ

۱۸۶ ۴ در مرحله استخراج و تنظیم اطلاعات، باستان‌شناسان آثار یا بناهای باستانی کشف‌شده را به لحاظ قدمت و مواد و مصالح به کار رفته در آن‌ها و نیز کاربردهایی که داشته‌اند، مورد بررسی و مطالعه قرار می‌دهند.

۱۸۷ ۲ یکی از مهم‌ترین جنگ‌های اشکانیان و روم در زمان پادشاهی ارد دوم اتفاق افتاد. کراسوس، سردار مشهور روم با سپاهی بزرگ و مجهز به منطقه بین‌النهرین هجوم آورد، اما در جایی به نام حرّان، از سپاه ایران به سختی شکست خورد و سردار مغرور روم کشته شد.

۱۸۸ ۴ زبان‌های ایرانی دوره میانه، تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانیان و حتی قرون نخستین اسلامی در مناطق مختلف ایران متداول بودند. زبان پارسی یا پهلوی اشکانی، از جمله این زبان‌ها است که در مناطق شمال و شمال‌شرق ایران متداول بود و زبان رسمی و درباری حکومت اشکانیان به شمار می‌رفت.

۱۸۹ ۳ علم تاریخ صرفاً به توصیف و شرح زندگانی و اقدامات فرمانروایان و امور سیاسی و نظامی محدود نمی‌شود؛ بلکه همه ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، هنری و ... جوامع گذشته را دربر می‌گیرد. به همین دلیل در پژوهش‌های نوین تاریخی، تمام جنبه‌های زندگی مردمان و جوامع گذشته مورد بررسی و مطالعه قرار می‌گیرد.

تذکر: گزینۀ (۲) از فایده‌ها و کاربردهای دانش تاریخ و گزینه‌های (۱) و (۴) از ویژگی‌های تاریخ‌نگاری پیش از قرن ۱۹م. هستند.

۱۹۰ ۲ در قسمت‌هایی از کتاب اوستا که منسوب به زرتشت است، تفاوت چندانی میان مرد و زن وجود ندارد و شعار اصلی زرتشت یعنی گفتار نیک، کردار نیک و پندار نیک به یکسان برای زنان و مردان توصیه شده است. تنها در بخش‌هایی از اوستا که احتمالاً در زمان ساسانیان توسط موبدان تدوین شده، موقعیت اجتماعی زن پایین‌تر از مرد قرار می‌گیرد.

۱۹۱ ۲ یکی از اقدامات مهمی که منصور در جهت تحکیم و تثبیت خلافت خاندان خود انجام داد، بنای شهر بغداد به عنوان پایتخت عباسیان بود. این شهر در مکانی نزدیک تیسفون، پایتخت ساسانیان و براساس سنت شهرسازی ایران باستان ساخته شد.

۱۹۲ ۱ روند شهرنشینی در دوره ایلخانان، پس از مسلمان شدن مغول‌ها و اصلاحاتی که توسط ایلخان غازان برای بازسازی ویرانی‌ها انجام شد، سرعت بیشتری گرفت و شهرک‌ها و شهرهای جدیدی مانند شهرک رشیدیه و ربع (ایوان، عمارت) رشیدی، شام (سنب) غازان و شهر سلطانیه، پایتخت آخرین ایلخانان، ساخته شدند.

جغرافیا

۲۰۱ ۴ بیابان لوت در جنوب شرق ایران قرار دارد. بخش زیادی از این بیابان به دلیل قرارگیری در منطقه فشار زیاد جنب حازه‌ای، کم‌تر از ۳۰ میلی‌متر باران دارد.

۲۰۲ ۱ در مرحله آخر پژوهش جغرافیایی، پژوهشگر با نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل اطلاعات، پاسخ مسئله پژوهش را می‌یابد.

۲۰۳ ۲ الف) جهت شمالی - جنوبی ← تالش

ب) امتداد غربی - شرقی ← البرز

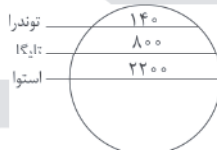
۲۰۴ ۳ شهرهای ایران با توجه به چگونگی پیدایش و کارکردهای مختلف خود شکل‌های متفاوت دارند.

۲۰۵ ۲ با توجه به ماهواره‌ها و جهت آن‌ها، هرچه از غرب به سمت شرق کشور برویم، مقدار آب رودها کم‌تر می‌شود.

۲۰۶ ۱ فرسایش تراکی در بیابان } تپه‌های ماسه‌ای (تلماسه)
برخان

فرسایش تراکی در سواحل } آب‌سنگ‌های مرجانی
جزایر مرجانی
باتلاق‌ها
زبانۀ یا دماغۀ ماسه‌ای

۲۰۷ ۴

هرچه از استوا به سمت قطب برویم، تولید خالص اولیه کم‌تر می‌شود.

۲۰۸ ۲ کشور کوبا ← ملی / اتحادیه اروپا ← فراملی

شهر چالوس ← فروملی / بندر هنگ‌کنگ ← ویژه (خودمختار)

۲۰۹ ۴ هویت ملی، همبستگی ملی و پیوستگی سرزمینی از مهم‌ترین عوامل پیدایش و بقای یک کشورند.

۲۱۰ ۲ چین، کره جنوبی و سنگاپور از کشورهای نیمه‌پیرامون هستند که از نظر اقتصادی از کشورهای پیرامون قوی‌ترند، اما هنوز از نظر اقتصادی به کشورهای مرکز نرسیده‌اند.

۲۱۱ ۱ الف) مکان اصلی و دقیق یک سکونتگاه است ← مقر

ب) مردم برحسب نیاز، آن را برای زندگی انتخاب می‌کنند ← مقر

ج) وضعیت یک سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون خود است ← موقعیت

د) در ادامه حیات و حتی نابودی آن سکونتگاه نقش مهمی دارد ← موقعیت

۲۱۲ ۱ الف) تصاویر ماهواره‌ای و نقشه‌ها ← ورودی

ب) تجزیه و تحلیل فضایی ← پردازش

ج) مدل‌سازی ← پردازش

د) آمار پدیده‌های طبیعی و انسانی ← ورودی

۲۱۳ ۳ الف) قاره اروپا گسترده‌ترین شبکه خط آهن را در میان قاره‌های جهان دارد.

ب) ایالات متحده آمریکا دارای گسترده‌ترین و طولانی‌ترین شبکه ریلی در جهان است که ۸۰ درصد آن به حمل بار اختصاص دارد.

ج) طولانی‌ترین خط قطار تندروی جهان (پکن - گوانچو به طول ۲۲۹۸ کیلومتر) متعلق به کشور چین است.

د) قطار پرسرعت الکتریکی که در سال ۱۹۶۴ م بین توکیو و ازاکا در ژاپن به حرکت درآمد، از اولین قطارهای پرسرعت جهان است.

۲۱۴ ۱

(+) شرقی ساعت $۹۷/۵ \div ۱۵ = ۶:۳۰$

(-) غربی ساعت $۴۵ \div ۱۵ = ۳$

نکته: هر چه نسبت به شهر مسکو به شرق برویم، ساعت زیاد می‌شود.

شب $۱۵ + ۶:۳۰ = ۲۱:۳۰$

نکته: هر چه نسبت به شهر مسکو به غرب برویم، ساعت کم می‌شود.

ظهر $۱۵ - ۳ = ۱۲$

نکته: هر ۱۵ درجه برابر با ۱ ساعت است.

نکته: هر $۷/۵$ درجه برابر با ۳۰ دقیقه است.

۲۱۵ ۱

بررسی عبارتهای نادرست:

ج) برای اندازه‌گیری مقدار انرژی‌ای که زمین‌لرزه آزاد می‌کند (بزرگی)، از مقیاس ریشتر استفاده می‌شود.

د) برای اندازه‌گیری میزان تخریب ناشی از یک زمین‌لرزه (شدت)، از مقیاس مرکالی استفاده می‌شود.

جامعه‌شناسی

۲۱۶ ۳ گاهی تعارض فرهنگی یا همان شیوه زندگی ناسازگار با عقاید

و ارزش‌های یک جهان اجتماعی تداوم می‌یابد و جهان اجتماعی نمی‌تواند کنش‌های اجتماعی را براساس فرهنگ خود سامان دهد. این وضعیت می‌تواند به «تزلزل فرهنگی» منجر شود. تزلزل فرهنگی می‌تواند به «بحران هویت» منجر شود. بحران هویت فرهنگی در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد. اگر در یک جهان اجتماعی بحران هویت پدید آید، راه برای دگرگونی هویت فرهنگی آن جهان اجتماعی باز می‌شود. در آن صورت تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی فراتر می‌روند و به صورت تحولات فرهنگی درمی‌آیند و جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌شود.

۲۱۷ ۲ فرزند کارمند سازمان آموزش و پرورش هنگامی که کارمند

سازمان تبلیغات اسلامی می‌شود، تحرک اجتماعی افقی میان‌نسلی پیدا کرده است. کارمند یک اداره، هنگامی که مدیر بخشی از اداره می‌شود یا مدیر یک بخش، هنگامی که مدیر کل می‌شود، تحرک اجتماعی صعودی درون‌نسلی پیدا کرده است. راننده سرویس مدرسه «شهید فهمیده»، هنگامی که راننده سرویس مدرسه «شهدای رسانه» می‌شود، تحرک افقی درون‌نسلی پیدا کرده است. اگر فرزند یک وکیل به انجام کارهای خدماتی در یک سازمان مشغول شود، تحرک اجتماعی نزولی میان‌نسلی پیدا کرده است.

۲۱۸ ۴ هنگامی که سلطه به شیوه فرهنگی اعمال شود، بیشتر مورد

رضایت و پذیرش قرار می‌گیرد؛ جامعه‌شناسان از این نوع سلطه به «همونی» تعبیر می‌کنند.

آریستوکراسی حکومت نخبگانی است که از امتیازات طبقاتی برخوردار بوده‌اند.

انقلاب‌هایی که با استفاده از قدرت نرم رسانه‌ها درصدد براندازی حکومت‌های مخالف غرب برآمدند، انقلاب‌های رنگین نام گرفتند.

۲۲۶ ۲ در تقابل با رویکرد اول این تفکیک را که دانش علمی، راه

کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است، انکار می‌کند و همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند. دانش‌ها نه کشف و بازخوانی واقعیت، بلکه بازسازی واقعیت هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند. برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند و به عکس دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌داند. در برخی از نحله‌های این دیدگاه، مرز دانش علمی و دانش عمومی فرو می‌پاشد.

۲۲۷ ۱ با شکل‌گیری استعمار و نفوذ دولت‌های غربی در کشورهای اسلامی، جریان اجتماعی دیگری به موازات نخستین بیدارگران اسلامی شکل گرفت. نسل اول این جریان به منورالفکران و نسل دوم آن به روشنفکران شهرت یافتند. نخبگان غربگرایایی که به عملکرد نسل اول روشنفکران معترض بودند، نسل دوم روشنفکران را شکل دادند.

انقلاب‌ها و جنبش‌های آزادی‌بخش قرن بیستم تقلیدی از انقلاب‌های مدرن بودند. مفهوم امت و ملت اسلامی برای منورالفکران غربگرا بی‌معنا یا منفور بود و در مقابل، به ناسیونالیسم که اندیشه سیاسی قوم‌گرایانه غرب متجدد بود، روی آورده بودند.

۲۲۸ ۴

جامعه‌شناسی تبیینی		
موضوع	روش	هدف
پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.	حس و تجربه (نگاه از بیرون)	پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی
رویکرد تفسیری		
موضوع	روش	هدف
کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها	تفسیر (نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها)	معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی
جامعه‌شناسی انتقادی		
موضوع	روش	هدف
کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن	تفسیری، انتقادی و تجویزی	انتقاد از وضع موجود، تجویز وضع مطلوب و راه رسیدن به آن

۲۲۹ ۱ نادیده گرفتن کنش، نادیده گرفتن ویژگی‌های آن است و پیامدهایی را در پی دارد:

خلاقیت‌زدایی: کنش اجتماعی، ارادی است، اما جامعه‌شناسی تبیینی با تأکید بیش از اندازه بر نظم اجتماعی و یکسان دانستن نظم اجتماعی و نظم طبیعی، اراده و خلاقیت انسان‌ها را نادیده می‌گیرد. تأکید افراطی بر نظم اجتماعی به تدریج سبب می‌شود افراد بدون آن‌که بدانند این نظم برای تحقق چه آرمان‌ها و ارزش‌هایی است، صرفاً آن را رعایت کنند. به علاوه، این تأکید موجب سرکوب روحیه خلاق انسان‌ها در بسیاری عرصه‌ها مانند هنر، ارتباط و اندیشه می‌شود. انقلاب‌های اجتماعی، اندیشه‌های جدید، شکارهای هنری و اختراعات بزرگ هنگامی پدید می‌آیند که انسان از نظم موجود گامی فراتر می‌گذارد. معنازدایی: کنش اجتماعی، آگاهانه و معنادار است. نادیده گرفتن معنای کنش، سبب شده است که بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده ما محدود شوند.

ارزش‌زدایی: در جامعه‌شناسی تبیینی، ارزش بودن مهربانی و فداکاری و ضدارزش بودن کینه‌توزی و خودخواهی قابل مشاهده و فهم نیست؛ زیرا با استفاده از روش‌های تجربی نمی‌توان گفت که مهربانی یک فضیلت اخلاقی و کینه‌توزی یک رذیلت اخلاقی است.

۲۱۹ ۱ آسیب‌های مربوط به فقر و غنا همواره متوجه قشرهای فقیر و ضعیف جامعه است.

۲۲۰ ۳ جهان اسلام اینک با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از بیرون از تصاویری که جهان غرب القا می‌کرد، جست‌وجو می‌کند و به این ترتیب، اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید ظاهر می‌گردد. تعارض فرهنگی، گاهی ناشی از علل درونی است و به نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی بازمی‌گردد و گاه، ناشی از علل بیرونی است و پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است.

لیبرالیسم اولیه با تکیه با شعار آزادی و به ویژه آزادی اقتصادی، راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد و عدالت را نادیده گرفت.

۲۲۱ ۴ در یک جهان دینی و معنوی، هویت‌هایی که ابعاد متعالی و الهی انسان را نفی کنند، به رسمیت شناخته نمی‌شوند.

جهان اجتماعی خودباخته، به روش تقلیدی عمل می‌کند و ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می‌دهد. در فرهنگ سکولار، جهان دیگر انکار می‌شود یا در محدوده منافعی که برای خواسته‌های این جهانی بشر دارد، پذیرفته می‌شود.

۲۲۲ ۲ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

ب) کمپانی هند شرقی انگلیس که با ماهیت اقتصادی و تجاری فعالیت می‌کرد، عملاً ابزاری برای هویت‌زدایی و غارت و چپاول دارایی‌های عظیم مردم هند بود. ج) تأکید افراطی بر نظم اجتماعی به تدریج سبب می‌شود افراد بدون آن‌که بدانند این نظم برای تحقق چه آرمان‌ها و ارزش‌هایی است، صرفاً آن را رعایت کنند.

۲۲۳ ۳ اقتصاد قرون وسطی بر مبنای کشاورزی و روابط اجتماعی ارباب - رعیتی بود.

در جریان انقلاب مشروطه، نزاع و رقابتی سخت بین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غربگرا به وجود آمد.

نظریه پردازان غربی پس از فروپاشی بلوک شرق، طرف دیگری را برای جنگ جست‌وجو می‌کنند و جنگ را از کشورهای غربی (جنگ میان بلوک شرق و غرب) به فرهنگ‌ها و تمدن‌هایی منتقل کرده‌اند که در دوران استعمار، تحت سلطه جهان غرب قرار گرفته بودند.

۲۲۴ ۱ در شرایطی که جوامع غیرغربی، مدیریت خود را در گزینش عناصر مناسب فرهنگ غربی از دست می‌دهند، غرب مدیریت انتقال فرهنگ خویش را در چارچوب اهداف اقتصادی و سیاسی خود به دست می‌گیرد. به سبب موقعیت برتر کشورهای غربی و در رأس آن‌ها آمریکا، در عرصه رسانه، بسیاری از ناظران از امپراتوری رسانه‌ای نیز سخن می‌گویند. جهان غرب از طریق رسانه، فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی را مدیریت می‌کند.

هماندسازی همیشه به صورت یک‌سویه و سخت و خشن انجام نمی‌شود، بلکه تفاوت‌ها و تمایزات قومی، نژادی و ... می‌توانند از راه دیگری که برخی از جامعه‌شناسان آن را دیگچه همانندسازی می‌نامند، ناپدید شوند که در آن، تعداد کثیری از گروه‌های درگیر قومی نژادی در ارتباط با هم یک فرهنگ مختلط می‌سازند. مسئله معنای درباره کل زندگی انسان و در مورد تمام پدیده‌های اجتماعی از جمله کنش‌ها مطرح است.

۲۲۵ ۳ جنبش عدالتخانه از آن جهت که ساختار سیاسی جامعه را تغییر می‌داد، یک انقلاب اجتماعی بود.

انقلاب‌های آزادی‌بخش در مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگزاران مستقیم غرب موفق می‌شدند، ولی در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی توفیقی نداشتند. جنبش تنباکو نمونه‌ای موفق از فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی است.

۲۲۴ ۲ کنش اجتماعی، خشت بنای جامعه است.

بحران هویت فرهنگی در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد. ناسیونالیسم، اندیشهٔ سیاسی قوم‌گرایانهٔ غرب متجدد بود.

۲۲۵ ۳ در قرن نوزدهم میلادی، برخی از متفکران اجتماعی آلمانی از جمله ویلهلم دیلتای و ماکس وبر، مدعی شدند که هر چند جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد، اما انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند و پدیده‌های اجتماعی نیز با پدیده‌های طبیعی تفاوت دارد. افتراق دموکراسی و جمهوری در شیوهٔ حکومت است. «دموکراسی» براساس خواست و میل حاکم و «جمهوری» براساس فضیلت می‌باشد. ریکاردو و مالتوس هر دو از نظریه‌پردازان لیبرال هستند. آیزایا برلین لیبرالیسم اولیه را نقد کرده است. مارکس نیز در نیمهٔ دوم قرن نوزدهم لیبرالیسم اقتصادی را نقد کرد.

فلسفه و منطق

۲۳۶ ۱ از نظر ابن‌سینا علم منطق علم ترازو است و باقی علوم، علم سود و زیان و علمی یقین‌آور است که به ترازو سنجیده شود.

۲۳۷ ۳ فقط تصورات هستند که با تعریف معلوم می‌شوند و در تصورات حکم و قضاوت وجود ندارد.

۲۳۸ ۴ نسبت‌های چهارگانه بین دو مفهوم کلی برقرار است، نه یک مفهوم کلی و یک مفهوم جزئی.

۲۳۹ ۳ هر دو تعریف لفظی یا لغوی هستند؛ اولی معنای لفظ و دومی نحوهٔ شکل‌گیری لفظ.

۲۴۰ ۲ قضایای شخصی، سوریذیر نیستند، اما گاهی به صورت ظاهری و کاذب، سور به آن‌ها الحاق می‌شود که در حقیقت جزء اصلی آن نیست. در گزینهٔ (۲)، مجموعه مشخص است و منظور دانش‌آموزان یک کلاس مشخص است و محمول به تعداد موضوع حمل شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) به مجموعهٔ مشخصی اشاره ندارد و موضوع نیز کلی است.

(۳) موضوع کلی است و به مجموعهٔ مشخصی اشاره ندارد.

(۴) موضوع کلی است و منظور از حواریون عیسی مشخص نیست.

۲۴۱ ۱ محال است دو قضیهٔ کلی در کمیت متفاوت شوند؛ زیرا در این صورت یک قضیه جزئی می‌شود و دیگری کلی.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) محال است دو قضیهٔ سالبه در کیفیت متفاوت شوند، زیرا در این صورت یک قضیه سالبه می‌شود و دیگری موجهه.

(۳) اختلاف در کمیت بین دو قضیهٔ موجهه، تداخل نام دارد.

(۴) دو قضیهٔ متداخل در کمیت متفاوت‌اند.

۲۴۲ ۱ قضیه‌ای که عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد، قطعاً متضاد هم ندارد، زیرا جزئی است.

۲۴۳ ۳ درستی مقدمات قیاس، لزوماً روی نتیجه تأثیری ندارد و نتیجه می‌تواند مستقلاً درست باشد.

۲۳۰ ۳ در دورهٔ پسامدرن، تکثر، تنوع و حتی بی‌ثباتی و تغییرات مدام هویت‌ها، مطلوب دانسته شد و هویت ملی و وحدت و ثبات و استمرار همراه با آن نامطلوب پنداشته شد. اندیشمندان اجتماعی معتقدند که سیاست هویت متعلق به این دوره است که هویت‌ها موضوعی برای نزاع و درگیری می‌شوند.

مخالفان قشربندی اجتماعی (مدل کمونیستی): مخالفان قشربندی گمان می‌کنند اگر مالکیت خصوصی از بین برود، دیگر طبقهٔ پایین نخواهیم داشت و بدین ترتیب همگان شرایطی یکسان خواهند داشت. از نظر آنان قشربندی اجتماعی توسط انسان‌ها پدید آمده است و تداوم یا تغییر آن نیز به دست آن‌هاست. طرفداران قشربندی اجتماعی (مدل لیبرالی): این جامعه‌شناسان طرفدار قشربندی اجتماعی هستند و معتقدند که از گذشته تا حال، هیچ جامعه‌ای بدون قشربندی اجتماعی نبوده است؛ یعنی قشربندی پدیده‌ای است که در همهٔ زمان‌ها و مکان‌ها وجود داشته است. طرفداران قشربندی با طبیعی دانستن قشربندی اجتماعی، نقش انسان‌ها و جوامع در پدید آمدن و ادامه یافتن آن را نادیده می‌گیرند و تغییر در آن را چندان امکان‌پذیر نمی‌دانند. به علاوه با تأکید بر کارکردهای قشربندی، آن را تأیید و تشبیه می‌کنند. رویکرد عادلانه (مدل عدالت اجتماعی): این رویکرد نه اجرای عدالت را به دست نامرئی بازار می‌سپارد و نه دخالت همه‌جانبهٔ دولت را می‌پذیرد.

۲۳۲ ۳ در مدل لیبرال، طرفداران قشربندی با تأکید بر کارکردهای قشربندی، آن را تأیید و تشبیه می‌کنند.

فردی سلام می‌کند، پاسخ سلام او پیامد ارادی کنش او محسوب می‌شود که به ارادهٔ جواب‌دهندهٔ سلام وابسته است.

برخی تفاوت‌ها، تفاوت‌های اسمی نامیده می‌شوند و نمی‌توان افراد را براساس این تفاوت‌ها رتبه‌بندی کرد. زن و مرد از نظر جنسیت با یکدیگر متفاوت‌اند، اما هیچ‌کدام بر دیگری برتری ندارد.

دموکراسی به معنای حاکمیت اکثریت مردم براساس خواست و میل خودشان است.

۲۳۳ ۱ فرهنگ‌های مختلف معمولاً به مرزهای خودشان محدود نمی‌مانند و ما را ناگزیر از مقایسهٔ ارزش‌ها برای تشخیص ارزش‌های صحیح از ارزش‌های غلط می‌سازند. ولی وقتی علوم اجتماعی برای مطالعهٔ هر فرهنگ مجبور باشد که آن فرهنگ را فقط از منظر مردمی که آن را پذیرفته‌اند، ببیند و بررسی کند، امکان مقایسه و داوری فرهنگ‌ها و ارزش‌ها از دست می‌رود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) طبیعت یک نظم جهان‌شمول دارد؛ یعنی قوانین طبیعت در همهٔ مکان‌ها و زمان‌ها یکسان‌اند؛ از این‌رو نتایج مطالعه بر روی طبیعت در هر مکان و زمانی می‌تواند به تمامی مکان‌ها و زمان‌ها تعمیم داده شود، ولی جوامع و فرهنگ‌ها همانند طبیعت نیستند و ما نمی‌توانیم نتایجی را که از مطالعه و بررسی یک جامعه به دست آورده‌ایم، به همهٔ جوامع دیگر تعمیم بدهیم. مثلاً نمی‌توانیم نتایجی را که از مطالعهٔ جوامع غربی به دست می‌آوریم، به جوامع دیگر که با جهان غرب تفاوت دارند، تعمیم بدهیم.

(۴) جامعه‌شناسی تفسیری صرفاً به توصیف ارزش‌ها و نظام‌های سیاسی بسنده می‌کند و ملاک و معیاری برای ارزیابی علمی آن‌ها ارائه نمی‌دهد.

۲۴۴ ۱ تمامی شرایط انتاج در گزینه (۱) رعایت شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) شرط اول رعایت نشده است.

(۳) شرط سوم رعایت نشده است.

(۴) سور جزئی دارد و اگر چنین بود، نتیجه نیز باید جزئی می‌شد.

۲۴۵ ۲ «با صرف‌نظر از اینکه با این گزاره‌ها موافق هستی یا مخالف، فکر

می‌کنید گویندگان این جمله‌ها با چه ابزاری و از چه طریقی به آن‌ها پی برده ...» طبق این جمله، مهم نیست که گزاره را بپذیریم یا نه و تنها کافی است دربارهٔ ابزار رسیدن به آن بیندیشیم، چه با آن مخالف باشیم و چه موافق.

۲۴۶ ۴ پارمنیدس معتقد بود که حرکت وجود ندارد؛ زیرا حرکت از

طریق حس برای ما معلوم شده و احتمال خطا در حس وجود دارد. گروهی دیگر هم چون هراکلیتوس چنین فکر می‌کردند که شناخت حسی معتبر است و به همین دلیل وجود حرکت را در عالم قبول داشتند؛ چون حرکت قابل مشاهدهٔ حسی است.

۲۴۷ ۲ حقیقت همان چیزی است که حواس هر کس به آن گواهی

می‌دهد (یعنی او به حواس و حقیقت باور دارد)؛ یعنی هر چیزی برای کسی که به آن معتقد است، حقیقت به شمار می‌رود، حتی اگر برای کسی دیگر چنین نباشد. بنابراین حقیقت امری یکسان نیست و نسبت به هر کسی می‌تواند متفاوت باشد (حقیقت نسبی). پروتاگوراس اعتقاد داشت که اشیاء، هر طوری که در هر نوبت به نظر من می‌آیند، در آن نوبت همان‌طور هستند و هر طور که به نظر تو می‌آیند، برای تو نیز همان‌طور هستند.

۲۴۸ ۳ «خودشناسی» گاه به معنی شناخت هر کس از خود و ویژگی‌ها

و خصلت‌های خودش به کار می‌رود؛ معنای اخیر بیشتر در مباحث اخلاقی و تربیت کاربرد دارد. گذشته از این کاربرد، گاه مقصود از «خود»، همان حقیقت انسانی است؛ وقتی «خود» در معنای حقیقت انسانی به کار برود، «خودشناسی» معادل همان «انسان‌شناسی» خواهد بود. این‌جا خود یا به معنای حقیقت بشر است یا ویژگی‌های اخلاقی او، در حالی که هر ویژگی نادرست است.

۲۴۹ ۴ انسان، ویژگی‌های حیوانات، از قبیل غریزه، احساس و ادراکات

حسی را دارد. از نظر ارسطو، انسان یک فصل ممیز و جداکننده به نام «نطق» یا «تفکر» و «اندیشه‌ورزی» دارد که او را از سایر حیوانات جدا می‌کند. به عبارت دیگر، انسان نوعی متفاوت از سایر حیوانات است؛ او می‌تواند تفکر و استدلال نماید ...

بررسی گزینه‌ها:

(۱) مصداق احساس و استفاده از حواس پنجگانه است.

(۲) مصداق استفاده از ادراک است.

(۳) مصداق غرایز جسمی است.

(۴) نوعی استدلال است که از نظر ارسطو، این مورد توانایی حیوان نیست.

۲۵۰ ۱ انسان با مفهوم «اخلاق» آشناست (فطری است و کسب

نمی‌شود) و می‌تواند خوب و بد اخلاقی را درک کند (معنای اخلاق). همین مسئله را می‌توان یکی از وجوه تمایز انسان از سایر موجودات دانست. این ویژگی آن قدر مهم است که برخی متفکران انسان را براساس همین ویژگی تعریف کرده و گفته‌اند: انسان موجودی است اخلاقی که حسن و قبح را درک می‌کند و کارهایی براساس این درک انجام می‌دهد.

۲۵۱ ۴ کارهایی که انسان آن‌ها را برای رفع نیازهای خود انجام می‌دهد، از قبیل خرید، کار، خواب و استراحت، آشپزی و ورزش و تفریح؛ این قبیل کارها را که به طور عادی برای رفع نیازهای طبیعی [نه صرفاً جسمی] انجام می‌شوند، «فعل طبیعی» می‌نامند. برای مثال، تفریح نیاز جسمی نیست و به روان انسان مربوط است.

۲۵۲ ۱ وی می‌گوید اگر عقل حاکم باشد، قوهٔ شهوت پا از گلیم خود درازتر نمی‌کند و «خویش‌داری» پیش می‌گیرد، قوهٔ غضب متصف به «شجاعت» می‌شود و عقل نیز به صفت «حکمت» می‌رسد. براینکه و نتیجهٔ چنین سامانی، برقراری «عدالت» میان قوای عقل و شهوت و غضب و در سراسر شخصیت انسان است. پس انسانی که آراسته به چهار فضیلت «حکمت»، «خویش‌داری»، «شجاعت» و «عدالت» است، نیک‌بخت است؛ این معیار میان همهٔ انسان‌ها مشترک و ثابت است و با گذشت زمان تغییر نمی‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) او این معیار را ثابت و تغییرناپذیر می‌دانست.

(۳) عدالت بین هر سه قوه برقرار می‌شود.

(۴) او باید میان این سه قوه اعتدال برقرار کند.

۲۵۳ ۳ ابن‌سینا، دیگر فیلسوف مسلمان، راه فرایی را ادامه داد و بیان کرد که وقتی می‌گوییم هستی و چیستی دو جنبهٔ یک چیزند، به این معنا نیست که آن‌ها دو جزء از یک چیزند که با هم ترکیب یا جمع شده‌اند؛ آن‌گونه که اکسیژن و هیدروژن دو جزء تشکیل‌دهندهٔ آب هستند؛ حتی مثل کاغذ و رنگ کاغذ هم نیستند که مثلاً اگر کسی بپرسد چه رنگی است، می‌گوییم سفید است. وقتی می‌گوییم «انسان موجود است»، تفاوت «وجود» و «انسان» فقط در ذهن و از جهت مفهوم است، والا در خارج، دو امر جداگانه به نام «وجود» و «انسان» نداریم؛ یعنی در خارج از ذهن، واقعیتی است که هر دو مفهوم را به آن نسبت می‌دهیم. به عبارت دیگر، «انسان» و «وجود» دو مفهوم مختلف و متفاوت‌اند، نه دو موجود جداگانه.

۲۵۴ ۴ گزارش‌های اسطوره‌ای و نمادینی که از ایران باستان به دست ما رسیده است و نیز نظر فیلسوفانی مانند سهروردی نشان می‌دهد که حکما در آن زمان شناختی روشن از مبدأ هستی داشته‌اند. آنان خدا را نور هستی می‌دانستند که با پرتو و اشراق خود پدیده‌ها را ظاهر می‌سازد و خلق می‌کند. هم‌چنین، مانند بسیاری دیگر از حکما و فیلسوفان، از نخستین پرتو و مخلوق سخن گفته و او را بهمن نامیده‌اند. بهمن از نظر آنان موجودی مجرد است.

۲۵۵ ۲ هیوم می‌گوید مهم‌ترین برهان فیلسوفان الهی، برهان نظم است که از تجربه گرفته شده، اما این برهان نیز توانایی اثبات یک وجود ازلی و ابدی و نامتناهی را ندارد. یکی از دلایل این ناتوانی این است که براساس نظم موجود جهان، شما حداکثر می‌توانید یک ناظم و مدبر را اثبات کنید، اما نمی‌توانید به یک خالق نامتناهی و واجب‌الوجود بالذات برسید.

۲۵۶ ۳ خوب است در همین جا توجه کنیم که بحث فیلسوف، خواه مسلمان، خواه مسیحی و خواه پیرو هر مسلک دیگر دربارهٔ خدا، تا وقتی فلسفی است که از این روش فلسفه، یعنی استدلال عقلی محض، تجاوز نکند و نتایج تفکر خود را به صورت استدلالی عرضه نماید. بنابراین، فیلسوف کسی نیست که عقیده‌ای نداشته باشد، بلکه کسی است که براساس قواعد فلسفی عقیده‌ای را پذیرفته و با قواعد فلسفی از عقیدهٔ خود دفاع کند. فیلسوف معتقد به خدا، از طریق استدلال به خدا اعتقاد پیدا کرده است و از همین طریق هم از خدا دفاع می‌کند.

با این‌که برخی از فلاسفهٔ اروپایی به این نتیجه رسیده بودند که وجود خدا را نمی‌توان از طریق عقل و استدلال عقلی اثبات کرد، اما فیلسوفان مسلمان نظرشان بر این است که اثبات وجود خدا از طریق استدلال عقلی امکان‌پذیر است.

۲۵۷ ۳ هراکلیتوس از حقیقتی به نام «لوگوس» سخن می‌گوید که هم به معنای عقل است و هم به معنای منطق.

۲۵۸ ۴ مخالفت برخی از جریان‌های فکری با عقل، در شکل‌های دیگری ظهور کرد که دو شکل عمده آن عبارت‌اند از: تنگ کردن محدوده اعتبار و کارآمدی عقل در عین پذیرش آن؛ و مخالفت با فلسفه و منطق، تحت عنوان دستاوردی یونانی و غیراسلامی.

۲۵۹ ۱ بسیاری از آرای فیلسوفانی مانند سقراط، افلاطون و ارسطو با آموزه‌های اسلامی سازگاری دارد.

۲۶۰ ۳ فلاسفه مسلمان عقل را در کنار حس و قلب، یکی از ابزار معرفت می‌دانند.

روانشناسی

۲۶۱ ۴ عوامل ایجاد خوگیری یا مانع تمرکز ← یکنواختی و ثبات نسبی - آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه

عوامل رفع خوگیری یا ایجاد تمرکز ← تغییرات درونی محرک‌ها - درگیری و انگیزندگی ذهنی

۲۶۲ ۲ ناتوانی در استفاده از روش بارش مغزی ← استفاده از روش‌های حل مسئله ← شناختی

ناتوانی در سوزن نخ کردن ← حرکات ظریف ← جسمانی
احساس پشیمانی ← هیجانی (هیجان مرکب)

۲۶۳ ۳ استفاده از رمزگردانی معنادار یعنی اطلاعات را به صورت معنایی تبدیل کنیم و از معانی مختلف برای سپردن به حافظه استفاده کنیم. در گزینه (۳)، شماره تلفن را به دو تاریخ سالگرد ازدواج و آشنایی تبدیل کرده‌ایم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) خط کشیدن زیر واژگان مهم در هنگام مطالعه ← استفاده از چند روش حرکتی
(۲) این گزینه نشان‌دهنده فن به خود پس دادن است.
(۴) یادگیری با فاصله، مربوط به کنترل اثر تداخل است.

۲۶۴ ۱ تصمیم‌گیری مبتنی بر پردازش مفهومی کارآمدتر است. در نظر گرفتن مقرون به صرفه بودن خرید دوچرخه (برآورد هزینه‌ها)، نشان‌دهنده پردازش مفهومی است که کارآمد است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) لطافت، پردازش مفهومی است، اما علت درست بیان نشده است.
(۳) وسعت همان اندازه است که پردازش ادراکی است و ناکارآمدتر است.
(۴) دنبال رنگ سفید بودن مربوط به پردازش ادراکی است و ناکارآمدتر است.

۲۶۵ ۲ از آن جایی که نوع خانه مشخص شده است، انتخاب خانه ویلایی نشان‌دهنده اجرای بهترین اولویت است و مرحله پنجم تصمیم‌گیری است (اگر می‌گفت خرید خانه، مرحله اول بود).

بازسازی و انجام تعمیرات مربوط به خانه، بیانگر تعهد و پایبندی به اجرای اولویت مورد نظر است (یعنی خانه ویلایی انتخاب شده و حال آن را تعمیر و بازسازی می‌کنیم) ← مرحله ششم

اظهار خرسندی (رضایت) از خرید خانه ← بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر است که نشانگر مرحله هفتم تصمیم‌گیری است (اگر گفته می‌شد امنیت جانی یا علاقه به خرید خانه، مرحله چهارم بود).

۲۶۶ ۴ رمزگردانی اطلاعات در کودکان، به صورت جزء به جزء است. کودکان براساس پردازش ادراکی عمل می‌کنند.

مبنای استدلال در دوره کودکی، واقعیت‌های ملموس و بیرونی است.

۲۶۷ ۳ در این جا اصابت یا تصمیم درست این است که هرگاه دانش‌آموز تصویر معلم خود را ببیند، کلمه «بلی» را بگوید، حال او تصویر را دیده، اما کلمه «خیر» را گفته است، پس محرک هدف را از دست داده است.

۲۶۸ ۲ اعتماد بیش از حد یا افراطی راننده باعث می‌شود که فکر کند با اندکی تمرین می‌تواند هر وسیله نقلیه‌ای را براند.

سوگیری تأیید باعث می‌شود تا معلم با وجود اثبات تقلب دانش‌آموز خود، هنوز هم بر این باور باشد که دانش‌آموز تقلب نمی‌کند.

نکته: مفهوم اعتماد افراطی غالباً در رابطه با خود فرد به کار می‌رود نه دیگران، یعنی فرد به خود اعتماد افراطی دارد.

۲۶۹ ۱

۲۷۰ ۲ الف) مصاحبه، برخلاف گفت‌وگوی معمولی، هدفمند و سازمان یافته است.

ب) استفاده افراد کم‌تجربه از آزمون‌ها، بیش از آن‌که راهگشا باشد، مشکل آفرین است.

ج) در مصاحبه بدون ساختار (بدون نظام)، با پیروی از برخی اصول و طرح کلی، فرد مصاحبه‌شونده را به سمت پاسخ‌های مورد نظر هدایت می‌کنند.

۲۷۱ ۴ نشستن با کمک ← ۳ تا ۶ ماهگی

رشد در دوره کودکی ← از زمان تولد تا ۱۱-۱۲ سالگی

اولین علامت رشد اجتماعی ← لبخند اجتماعی ← ۳-۲ ماهگی

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) نشستن مستقل - رشد در دوره کودکی - ترس از غریبه‌ها
(۲) نشستن با کمک - تشکیل نطفه مربوط به رشد انسان است که تا آخر عمر ادامه دارد - ترس از غریبه‌ها
(۳) نشستن مستقل - تشکیل نطفه مربوط به رشد انسان است که تا آخر عمر ادامه دارد - لبخند اجتماعی

۲۷۲ ۳ بعد از استفاده از روش‌های اکتشافی، برای اطمینان صددرصدی، استفاده از روش‌های تحلیلی مفیدتر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) نشان‌دهنده مرحله ارزیابی راه حل است.
(۲) یک مسئله بد تعریف شده است، زیرا علاوه بر علوم زیستی مسائل علوم انسانی مانند عوامل روانی در افزایش وزن و پرخوری هم در آن دخیل است و علت آن پیچیده هست و مجموعه‌ای از علوم مختلف را شامل می‌شود.
(۴) انتقال، نشان‌دهنده تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله است.

۲۷۳ ۲ هر سه گزینه (۱)، (۳) و (۴) به حافظه معنایی مربوط می‌شوند، زیرا دانش عمومی مورد نظر است، اما گزینه (۲) به حافظه رویدادی مربوط می‌شود، زیرا پاسخ به این سؤال دربرگیرنده تجربه مشخصی است که به یک زمان و مکان مشخص مربوط است.

۲۷۴ ۳ استمرار ← تمایل به دیدن اشکال به صورت متصل و پیوسته، نه منقطع و غیر پیوسته

تقارب ← تمایل به دیدن اشیای ناقص به صورت کامل

۲۷۵ ۳ عبارت اول نشان‌دهنده توصیف است، زیرا به چستی مربوط می‌شود، یعنی خصوصیات افراد دارای خودکارآمدی تعریف شده است. عبارت دوم نشان‌دهنده تبیین است، زیرا به چرایی مربوط می‌شود، یعنی علل مربوط به تصمیم‌گیری کارآمد مورد کنکاش و بررسی قرار می‌گیرد (یعنی یافتن این‌که چه عواملی باعث می‌شود تصمیم‌گیری کارآمد باشد).

۲۷۶ ۲ در هر سه گزینه (۱)، (۳) و (۴) اشاره به عوامل محیطی و تربیتی شده است، اما در گزینه (۲) به عوامل ارثی اشاره شده که بادام تلخ، همان تلخ است و طینت (ذات بد) از صحبت با نیکان هم نیک نشود.

۲۷۷ ۱

دومین بیان علمی

فرضیه پاسخی خردمندانه و سنجیده است که به مسئله‌های علمی داده می‌شود و به صورت خبری بیان می‌گردد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ نشانگر نظریه است زیرا دیدگاه و یا رویکرد، نظری هستند و در این جا یک نظریه رفتارگرایی بیان شده است. اگر گفته می‌شد اصل تقویت و یا مانند این‌ها، نشانگر اصول بود.

۳ مسئله است، زیرا به صورت سؤالی مطرح شده است.

۴ باور غیرعلمی است که خردمندانه و سنجیده محسوب نمی‌شود.

۲۷۸ ۴ آزمایش مربوط به گزارش پرش‌های عقربۀ ثانیه‌شمار ← کارکردهای توجه ← گوش‌به‌زنگی

آزمایش مربوط به سگی که باید دایره را از میان اشکال مختلف تشخیص می‌داد ← پیامدهای ناتوانی در تصمیم‌گیری ← تعارض

۲۷۹ ۳ بسیاری از دانش‌آموزان تصور می‌کنند وقتی مطلبی را به حافظه سپردند، به همه هدف‌های آن درس رسیده‌اند که این تصور اشتباه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ حافظه در نقش فراهم‌سازی داده‌های خام برای تفکر است.

۲ تفکر کاملاً آگاهانه است.

۴ حافظه قوی به تنهایی متضمن موفقیت نیست.

۲۸۰ ۴ ساده و پیچیده ← تعداد اولویت‌ها

مهم و معمولی ← اهمیت تصمیم